

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDEN

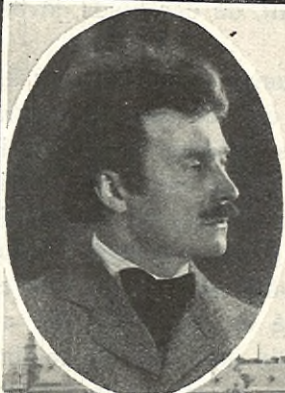
ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 7 MAJ 1916.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

WENNERBERGSTODENS AFTÄCKNING

C. J. ELDH
STODENS SKAPARE.

GROSSHANDL. JOHN JOSEPHSON
STODENS DONATOR.

1. Prins Eugen bjuder fäckelset falla. 2. Statyn efter affäckningen. 3. Stockholms studentkårs ordf., amanuensen Simonsson, talar. 4. Efter affäckningen. — 1 o. 2 E. Holmén foto. 3 o. 4 Pressfotobyran.

De öfveransträngda bankkvinnorna.

Af ELISABETH KREY.

I DAGSPRESSEN, DÄR ALLA VINDAR blåsa, har det i dessa dagar dragit upp ett svart åskmoln öfver de kvinnliga bankanställdas hufvud. Bankernas genom kriget i oerhördt hög grad ökade arbetsböda har känts tyngst för kvinnorna, säga cheferna, och deras uthållighet har med några få lysande undantag icke bestått profvet, synes det. Slutklämmen i klagomålen mot de kvinnliga bankbiträdena utmynnar i det förkrossande omdömet: Skulle den från kvinnohåll förfäktade principen om "lika lön för lika arbete" genomföras, så kunde resultatet endast bli, att kvinnorna finge tråda tillbaka.

Det ser ut som om det icke gäfvos någon återvändo från denna dom. Fakta tala i tydliga omissskännliga ord: kvinnorna lämpa sig icke för det kräfvande ansvarsfulla bankarbetet, de ha att välja mellan att hålla sig till de periferiska, lågt aflönade platserna eller afstå från banan.

Men låt oss syna frågan från en annan sida. Huru skaffa sig bankerna kvalificerad kvinnlig arbetskraft? Är det någon, som hört talas om hur många sökande det brukar förekomma till en ledig plats i bank? Hvem af dessa hundratal med eller utan studentbetyg, bankkurs eller handelsskola blir den lyckliga? Kanske ingen. Det faller sig måhända så, att direktören har en god vän, som har en ung dotter, som han tycker det vore så bra att skaffa en sysselsättning med en för att räknas som nålpenngar ganska rundligt tilltagen summa. Det är bekymmersamt nog att ha döttrar i dessa tider, och kanske har man som familjefar när allt kommer omkring, icke tillräckligt sörjt för de söta flickornas framtid genom att låta dem gå igenom ett åttaklassigt läroverk. Banken å sin sida har fullt upp af mekaniska göromål ungefär likvärdiga med den nyttiga sysslan att hålla mässingen blank på dörrhandtagen, och det är välkommet för den att få en billig arbetskraft. På sista tiden ha några bankstyrelser tagit in flickor med endast folkskolebildning. Därigenom har ytterligare understrukits den lägre rang, som bankerna tilldela kvinnoarbetet. I allt för många fall gäller det, att banken fullständigt uraktlåter att förvissa sig om hurvida den nyanställdas kunskaper och framför allt hälsa göra henne lämplig för arbetet. Kanske är det en ungdom med energi och ärelystnad, kanske helt enkelt en liten snäll flicka, som är van att hålla ordentligt i sina byrålädor. För det arbete, som banken afser åt henne, duger hon i hvarje fall och den ödmjuka ställning hon intar gör henne till ett slags "gå frun tillhanda", flyttad från hemmet till penninginstitutionen. Hon har många arbetsgifvare i bankens manliga personal och det blir ofta öfver hennes arbete någonting andlöst, hviloliden knappas in eller försvinner allde-

les, men lönen ökas icke med arbetsbödan. Talet om lika lön för lika arbete är en orimlighet, då det gäller de kvinnliga bankbiträdena. Ty regeln för bankerna lyder: kvinnorna på de lågt aflönade platserna, från hvilka inga vägar leda till det mera inveck-

lade och kräfvande men också intressantare bankarbetet.

Hvad är naturligare än att kvinnorna som lefva under sådana förhållanden äro de första att ge tappt, då en pressande brådska inträder. Många ha redan under normala förhållanden varit utfröttade af det själlösa, osjälfständiga i sin dagliga gärning, ty intet verkar så uppslitande på nervsystemet, som ett ständigt återkommande mekaniskt arbete. Andra äro af naturen klena, ha blodbrist eller dylikt och arbeta ständigt på gränsen af sin psykiska uthållighet. Med ett ord: de lämpa sig icke för sin sysselsättning. De skulle aldrig ha fått den "utmärkta bankplatsen", som lockade dem med sin relativt höga begynnelselön, som i nio fall af tio betraktas icke som lufsuppehälle utan som ett plus, då man har allting fritt i hemmet. Att lefva på är den nämligen för låg.

Kvinnor med ambition och arbetsförmåga ha dock nått fram till ansvarsfulla befattningar inom bankvärlden. Men frågar man dem hur de kommit in på banan, skall man i de flesta fall få höra, att det gått genom relationer, icke genom betyg eller personliga förtjänster.

Det är alltså en ren slump om bankerna få duktiga kvinnliga ställda eller odugliga. Så som de rekrytera sin innlige personal borde de icke vänta sig några arbetsresultat att tala om och allra minst förvånas öfver dess otillräcklighet.

Det kan dock icke förmenas bankerna att söka billig arbetskraft, då den bjuds, invänder man.

Men man skulle kunna vänta sig eller åtminstone hoppas, att de unga kvinnorna själfva eller deras föräldrar använde sitt omdöme en smula. Att de unga vaknade till ansvar icke bara i det lilla då det rör sig sig om att sköta en detalj, som lagts i deras hand, utan att de såge sitt arbete som en del af det hela. Då en ung flicka har att välja mellan att svälta ihjäl eller att ta första brödbit hon kan få, må ingen klandra henne, om hon tar brödbiten. Men det finns en stor procent kvinnlig ungdom, som af fri vilja söka arbete utom hemmet och som dock kasta sig blindt in i hvad arbete som hälst utan att ägna en tanke åt om icke yrkesutbildning vore nödvändig för deras framtid eller om de åt arbetet verkligen ge hela sin energi och förmåga. Många anse en plats för ett interimstillstånd, som kan utjärdas därför att det är öfvergående. Men för dem, som skulle kunna få utbildning, ges ingen ursäkt, då de följa slentrianen och öka den stora skaran af lågt aflönade, okvalificerade kvinnliga arbetskrafter. De sänka aktningen för kvinnans gärning — och den tål icke vid att bli ytterligare decimerad — till skada för alla kvinnor både inom och utom hemmet.

MOR.

LILLA MOR, JAG BER, SJUNG MIN
barndoms vaggång nu.

Ingen kan, ingen gör det vackrare än du;
allt det ljusa, allt det goda här i lifvet,
har af dig, du kära, åt mig blifvit gifvet.
Vid det namnet alla mina barndoms-
drömmar

nu mitt sorgsna tunga sinne genom-
strömmar:

allt du gaf af ljusa stunder,
alla sagovärldens under!
Mor, min mor, du lilla kära,
alla sorger du fått bära.
Skimret dock du lockat fram
öfver allfarvägens damm.

I en stilla skymningsstimma
framför brasans sista glöd
kan jag än din röst förnimma,
svagt ett smeknamn för mitt öra ljud;
mildt du hviskar samma namn,
som du förr så ofta gaf mig,
när jag låg uti din famn
och fick tröst i sorgen af dig.
Barn jag ville åter vara
och få hvila hos dig än.
Mor, min lilla mor, du kära,
du är dock min bästa vän.

GRETA SCHEIKE.

Wennerbergstatyns affäckning.

EN VARDAG SÅDAN SKALDERNA DROMMA sig den, blef valborgsmässoaftonen, då statyn af Gluntarnas skald affäcktes. Ytterst på Kaptensudden, fäkt intill Djurgårdsbrunnsvikens glittrande vatten, står nu Gunnar Wennerberg i brons som en ung svärmisk student i Eldhs inspirerade tolkning. Studentsång ombrusade honom affäckningsdagen som en hyllning till fondiktaren och skalden, men lika uppriktigt var glädjen öfver Gunnar Wennerbergs-statyn hos de tusental, som hela dagen vallfärdade dit.

Kronprinsparet och prins Eugen med ett par hundra inbjudna utgörande släktingar till Gunnar Wennerberg, honoratiore, representanter för akademierna, och för konst och litteratur bevistade den högtidliga affäckningen kl. 2 på söndagsmiddagen. Där såg man också statyns gifvare grosshandlare J. Josephson med maka. Stockholms sångarförbund tog upp Hör oss Svea som inledning och å Stockholms studenters vägnar talade amanuensen Ivar Simonsson om Wennerberg och studentsången. Sedan sågarna sjungit O, Gud som styrer folkens öden, framträdde prins Eugen och bjöd täckelset falla. Hälsad af applåder och Stå stark, du ljusets riddarvakt stod Gunnar Wennerberg i brons inför allas ögon. Sångarna defilerade förbi honom under tonerna af Sjungom studentens och snart var den nya statyn medelpunkten i en böljande människomassa.

Sex tyska författarinnor.

Studier ur den moderna skönlitteraturen. — Af BEATRICE ZADE.

Isolde Kurz.

II.

Isolde Kurz.

AGATHE, HJALTINNAN I GABRIELE REUTERS beaktansvärda och mycket lästa roman "Af god familj", får af socialisten Martin följande vink: "Jag vet öfver hufvud taget icke om det nu för tiden kommer an på att skapa konstverk. Vi lefva alla för mycket midt uppe i kampen! Bry dig ej om formen, utan säg dina medsystrar blott ärligt och tydligt hur deras lif i själfva verket är beskaffadt." Större delen af den nyare kvinnolitteraturen har haft detta råd till vaggsång, och de flesta bland Tysklands främsta författarinnor ha åtminstone tidvis ställt talang och begåfning i de speciellt kvinnliga angelägenheternas tjänst.

Så mycket märkvärdigare är en sådan företeelse som Isolde Kurz. Hon har aldrig trädt in i de kämpande kvinnornas led, och den lifskamp, i hvars midt hon själf stått, har aldrig fått omedelbart inflytande på hennes författarskap. För henne har det just "kommit an på att skapa konstverk", själfständiga, mogna, lefvande sådana, och ända fram till oeffterhärmlig fulländning har hon städse gifvit akt på formen.

Just genom språket och stilen är hon afgjort en af Tysklands främsta skriftställare, medan hon i karaktärsteckning och förmåga att ställa och lösa psykologiska problem öfverträffas af många. Hon är icke mycket produktiv och tillhör ej de författare, som med lätthet skaka sina verk ur ärmen eller låta omogt smyga med ut i offentligheten. Hon nöjer sig icke med första bästa tillfällighetsform, utan det, som fantasien inger henne, arbetas igenom med fint formsinne, djup skönhetskunskap och kärleksfullt försjunkande i ämnet, tills det blifvit en produkt af

högt värde. Och likväl skrifer hon mindre med förståndet än med känslan och fantasins fria skaparedrift.

Af trohet mot sina konstnärliga principer har hon till och med nästan alltid lyckats undertrycka en naturlig böjelse för det didaktiska. Men den uppmärksamme läsaren af hennes bästa skrifter känner, att inom det slipade, fint formade skalet en oförgänglig kärna döljer sig.

Börd, uppfostran, omgifning och lefnadsförhållanden ha kanske lika mycket som de medfödda anlagen gjort Isolde Kurz till diktarinna. Hennes far, Hermann Kurz, var en betydande romanförfattare och modern en fin, sällsynt varelse med rik fantasi och höga ideal. Bägges porträtt har dottern för några år sedan tecknat i en förljånstfull monografi öfver Hermann Kurz, hvilken på samma gång ger en del intressanta upplysningar om författarinnan själf.

Isolde Kurz är född i Stuttgart 1853 och växte upp utan alltför sträng uppfostran tillsammans med fyra högt begåfvade bröder, af hvilka den ene sedermera blef en framstående bildhuggare. Särskildt den endast elfva månader äldre Edgar stod under barnomsåren Isolde nära. De infördes tillsammans af modern i abc-bokens hemligheter och lärde i ifrig täflingskamp känna ej endast Schillers och Uhlands ballader, utan äfven de latinska deklinationerna. "Vi lefde på den tiden", berättar system femtio år senare i sin gripande dödsruna öfver den bortgångne Edgar Kurz, läkaren och skalden, "som tvillingar, ty vi hade ej blott samma böjelser och instinkter, utan nästan samma tankar, och denna tète-à-tète fortsattes ännu länge, sedan de yngre syskonen börjat tränga fram med sina utpräglade individualiteter."

Vid alla lekar var Isolde "den vildaste i hela skaran". Just i ofvannämnda uppsats öfver brodern ger hon en fin framställning af barndomsdagarna. "Allra skönast lefde vi," säger hon bland annat, "när familjen på våren flyttade till Ober-Esslingen. Där tillbragte vi hela dagarna i det fria och badade om kvällarna i Neckar. Vår mor hade gjort oss bekanta med Iliadens sånger, och dessa utfyllde för lång tid vår föreställningsvärld. Bevånade med trälansar och guldglänsande hjälmar och sköldar af papper, med sandaler på fötterna och pansarskjortor af linne, rasade vi under rop och skall omkring i den stora trädgården eller på ängen, sålunda lekande kriget vid Troja. Vi lefde helt och hållet i den homeriska tankevärlden och det homeriska uttryckssättet och trodde fullt och fast på det vi föreställde. Denna lek, hvilken af oss bedrefs med heligt allvar, invecklade oss i en uthållig, ej alldeles ofarlig fiendskap med byns öfver så underliga fasoner förvånade ungdom. Vi syskon utkämpade sida vid sida mången tapper strid för våra förmenta grekiska intressen, ända tills flyttnin-

gen till Kirchheim eller Teck, där en stadsråning hyrts, gjorde slut på den sköna tiden." Hemmet, hvars pekuniära förhållanden varit bekymmersamma, men förbättrats, sedan fadern 1870 fått plats som universitetsbibliotekarie i Tübingen, stod i medelpunkten af samtidens litterära och politiska lif. Justinus Kerner, Mörike och andra nyromantikens främsta män, liksom äfven många bland frihetsskalderna från 1848 års revolution gingo där ut och in. Atmosfären var mättad med lifva intressen och poetisk stämning.

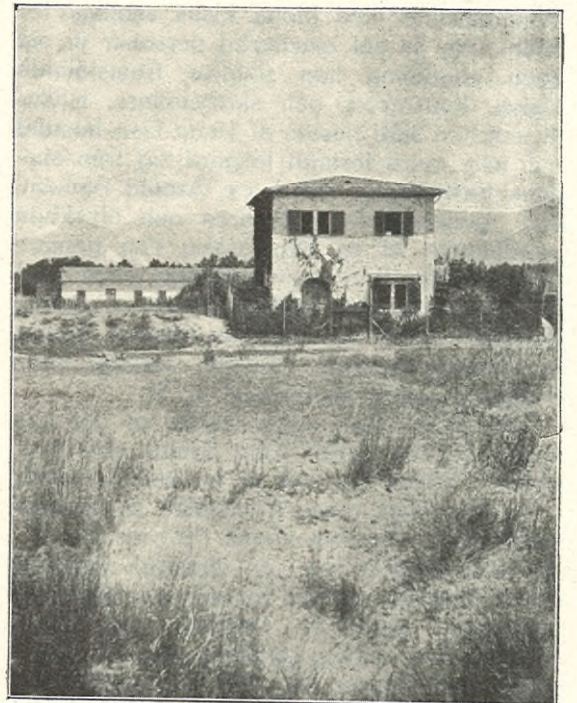
Isolde skref vers redan som litet barn. Från och med sitt tolfte år öfversatte hon från fyra språk för tidskrifter, och sin far biträdde hon tappert vid utgifvandet af hans "Novellenschatz". Med själfständiga litterära alster framträdde hon offentligt först i de mognare ungdomsåren, särskildt efter faderns död år 1873. Hon bodde då någon tid i München, uteslutande sysselsatt med skriftställeri, men flyttade snart med mor och syskon till Florens, där hennes äldre bror slagit sig ned som praktiserande läkare.

"Aldrig," skrifer hon en gång, "glömmer jag den första aftonen i Florens. Vi kommo dit de första veckorna i september (1877). Värmen var i vårt tycke öfverväldigande. När vi på kvällen vid lanternornas sken foro in i staden, tycktes den oss vara en ångande kittel. Men genom de nya, så helt och hållet sydländska intrycken af den högst originella näfliga stadsbilden glömde vi snart alla obehag."

Sedan dess har Isolde Kurz haft sitt egentliga hem i Italien. Många år har hon bott i Florens, där syskonen Kurz' gemensamma hem var samlingsplats för en vid krets af intellektuellt framstående personer, en tysk koloni af betydande konstnärer och skriftställare. I Forte dei Marmi vid Tyrreniska hafvet, mellan Viareggio och Spezzia, där Edgar Kurz grundat en härlig sommarkoloni, har hon sedan tillbragt en god del af sitt lif, och där äger hon ett eget litet hus.

"Det har jag byggt efter min egen smak, för pengar, som jag själf förljänat genom

Landhuset vid Forte dei Marmi.

Landhuset vid Forte dei Marmi.

Isolde Kurz. Ungdomsbild.

Konstfliten, Göteborg.

Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Preciserat noga vad som önskas.

Mattor, gardiner, möbiltyger, dräkttyger.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kopier- och Tryckpapper samt kartong.

skriftställereri", skref hon till mig för någon tid sedan; "jag har med egna händer anlagt och vårdat trädgården och tillbringat mina lyckligaste somrar där".

Alls sedan krigets utbrott bor Isolde Kurz i München, där hon de senaste tio åren vanligen tillbragt vintrarna. Men hvem förstår ej, att hon tyngre än de flesta känner krigets järnhänder trycka? Att hennes längtan dagligen och stundligen går till det sköna fiendelandet, hennes andra fädernesland, i hvars jord många af hennes käraste hvilat, och där det egna hemmet vid hafvet förvarat hennes ljufvaste minnen, hennes värdefullaste egendom? "Jag vet icke," säger hon i det ofvan nämnda brevet, ur hvilket ett djupt vemod talar, "när eller ens om någonsin detta olycksaliga haf mellan nationerna skall tillåta mig att återse mitt lilla hus."

Det är en naturlig följd af Isolde Kurz' livsväg, att hennes dikning har sina hufvudrötter på andra sidan Alperna. Hon hör till den stora skaran af skriftställare, som sökt och funnit sin högsta utveckling, sitt elddop under Italiens himmel. Inom den moderna litteraturen torde hon representera den innerligaste sammansmältningen mellan italienskt och tyskt väsen. Ur hennes böcker talar ett allvarligt, vemodigt, känsligt hjärta, barnshemmets oförstörbara gåfva, men därjämte ock en glödande, temperamentfull fantasi, produkten af det nya fäderneslandets varma sol.

Novellen och lyriken äro de bästa uttrycksätten för Isolde Kurz' konst och nästan de enda dikformer hon använder. För en stor del bland sina noveller har hon valt italienska ämnen. Samlingarna "Florentiner Novellen" och "Die Stadt des Lebens" äro uteslutande ägnade åt Florens' förgångna tid. Man lär i dem noga känna den sköna stadens icke alltid glädjande förvandlingar och lidelsefulla befolkning, hvilken har republikanska tänkesätt i blodet. Fullt originell, egendomligt animerad och med förnämligt lugn fördjupar sig författarinnan i det italienska lifvets flydda tider och ställer kulturbilder ur dem i förgrunden jämte de yttre händelserna.

I "Florentinische Erinnerungen", utgifna 1910, tager hon för tredje gången till miljö för sina uppsatser blomsterstaden vid Arno, hvilken hon kallar "den stilla drottningen" och i sin föreställning ger ett kvinnoansikte med Mona Lisas sublimes leende. Nu är det emellertid personer ur sin egen omgivning hon skildrar, framstående tyska konstnärer och skriftställare, hvilka liksom hon själf tjusats af Mona Lisa-leendet och icke mera förmått lösgöra sig från stadens förtrollning. Så t. ex. Arnold Böcklin, den gudabenådade målaren och olycklige uppfinnaren af en flygmaskin; den geniale Carl Stauffer-Bern, som underliga öden gjort till en af samhällets utstött; Gisela v. Armin, Bettinas dotter och Herman Grimms maka; den beklagansvärda Ludmilla Assing; bildhuggaren Adolf Hildebrand m. fl.

Men äfven från andra trakter af det nya hemlandet har Isolde Kurz hämtat sina modeller. Sällan har väl af en tysk konstnär t. ex. Venedigs glans framställt så lysande skönt som i hennes novell "Genesung", där den speglar sig i en dödssjuk ynglings ögon. Han har kommit för att söka hälsa vid lagunerna, upplefver verkliga och likväl sagolika ting mellan palatsen och på kanalerna och finner så i dessa upplevelsers lyckliggörande stämning en fridfull död, det enda sanna "hillskändet".

Eller hon tecknar med mästartehand typer ur de lägre folkklasserna i våra dagars Italien, detta folk, som hvarken kan läsa eller skriva och regeras af vidskepelse och starka lidelser. Så t. ex. "Italienische Erzählungen" och "Unsere Carlotta". "En härlig kvinna", säger Isolde Kurz om den sistnämnda berättelsens hjältninna, "lik en antik kolossalstaty, med brunt, orörligt ansikte och stora, gyllene ringar i öronen. Det stod så lefvande för mig hur hon grävt omkring gräsplanen på kullen vid Villa Isotti; hur hon med kraft stötte ned skofveln i den torra jorden och lugnt lade torfva till torfva. Jag hade endast en gång sett henne och visste intet annat om henne, än att hon hette Carlotta; men i mitt minne hade den synen satt sig fast, utan att jag någonsin sysselsatt mig med den. Hon såg ut som den sista individen af en förgången ras från en tid, då människorna voro mindre falrika, men till kroppen fullkomligare än nu". Man förstår väl, att en sådan varelse som Carlotta utan vidare går bort och dödar den man, som bedragit henne, att hon gör det så lugnt och naturligt, som hade hon haft i uppdrag att utföra en laglig handling.

Trots de främmande motiven och den sydlandska stämningen är Isolde Kurz' dikning likväl äkta tysk. Hon ser alltid Italien så att säga med den tyske konstnärens öga, och det är som en symbol för hennes egen utveckling, när hon så träffande skildrar hur italiensk kvinnskönhet blixlikt antänder ett tyskt sinne. Åter och åter har hon äfven i yttre hänseende härfat sin tyska härkomst, t. ex. i de ypperliga berättelserna "Von dazuma!", där gestalter ur hemstaden i Schwaben framträda så lefvande och blodfulla, som hade författarinnan just nyss träffat samman med dem.

Äfven i de lyriska dikterna — "Gedichte", 1890; "Neue Gedichte", 1905 — och i de originella fantasier, sagor, aforismer etc., hvilka man närmast måste kalla öfvergångsformer mellan vers och prosa, röjer Isolde Kurz midt uti inflytandet af den italienska naturens yppiga linjer nogsamt sin släktskap med Sydtysklands skaldar, särskildt Mörike, Fischer och Paul Heyse, och förstår att klangfullt slå an den gamla tyska folkvisans ton.

Poesien är Isolde Kurz' naturligaste språk. Hennes prosaberättelser äro väl själfständiga och subjektiva, men sitt innersta ger hon dock blott i sina dikter. Hon förstår som få att fasthålla "föremålets musik", återge doften af sin omgivning, att "låta tingen själfva gråta" och "samla deras tårar till gyllene smycken" att skildra ett tillstånd, frigjord från händelsernas gång. Balladen fattas alldeles i hennes poesi.

Så är hon en verklig lyriker, men därjämte äfven verklig realist. Bland samtidens författarinnor representerar hon framför andra den moderna romantiken, den psykologiska realismen. Hon uppsöker "spökerna", de verkliga spökerna, midt på ljusa dagen och kämpar mot dem, diktar sig in i en opierökares själstillstånd, en vansinnigs föreställning att ha förlorat sitt jag, en samlares lidelse, en konstnärs ångest att mista sin skaparkraft, och så betraktar hon den yttre världen från sina föremåls ståndpunkt.

Hennes dikning är utprägladt kvinnlig, och dock finner man där ingenstädes en svag eller småaktig känslsamhet. Allt är krafffullt, moget, med lugn och öfverläggning hämfadt upp ur ett omäligt, ofta glödande djup. Hennes livsåskådning är allvarlig, men icke pessimistisk, resignerad, men icke förtviflad.

Kärleken är enligt hennes åsikt en hängivelse utan gräns; hennes skönaste dikter klaga öfver den älskades förlust:

"Ohne Spur dahin!
Wie ein Rauch zerstoben!
Jahre sind geschoben
Zwischen mich und ihn.

Zögernd tritt der Fuss
In des Lebens Mitte,
Wo ich Schrift nach Schritte
Weiter von ihm muss."

Isolde Kurz får af samtiden icke på långt när det erkännande hon förtjänar. Ej ens i Tyskland är hon allmännare bekant. Detta faktum förklarar till en del af hennes stolthet att icke vara något annat än konstnärinna, att hålla sig fjärran från dagens aktuella frågor, men har sin yttersta grund i hennes lyriska läggning och i den egendomliga stil, som gör hennes böcker mera till produkter af den bildande konsten än till underhållande lektyr.

Det tycks också, som om hon ej frågade mycket efter publikens gunst. På ett sätt, som inom den tyska kvinnolitteraturen endast kan jämföras med Ricarda Huchs målmedvetna uppträdande, går Isolde Kurz sin väg fram, utan att se sig om åt höger eller vänster. I rak linje stiger hennes konst uppåt, förmåttande i sig det hon som personlighet ärfvt och förvärfvat, så som hon själf sjunger i sin sköna: "Serenade auf dem Meer":

"Übers Meer hinan
Schweb ich helle Mondenbahn.
Mit den Wolken aufwärts wallend,
Sanft verhallend,
Trägt mich der beschwingte Chor
Schlafend zu den Seligen empor".

Den stilla drottningen.

AF ISOLDE KURZ.

Auktoriserad öfversättning från tyskan
af Beatrice Zade.

HON SITTER PÅ SIN TRON AF BLOMMOR i lagrars skugga. I handen håller hon sceptret med liljan och speglar sitt ödesfyllda, aldrig vissnande anlete i den drömmande Arno, hon, Fiorenza, den stilla drottningen.

Hvem kan se henne utan att hylla henne? Hon tager leende emot din tribut, men hennes leende glider förbi dig, ty hon ser dig icke; hon ser endast det förgångnas skuggbilder.

Den stilla drottningen tänker i evighet blott på sig själf. Hon drömmer, som om i går vore i dag. Hon vet icke, att hon för länge sedan förlorat sin krona och numera endast bär rosor på hufvudet, att andra troner ha upprättats och andra drottningar nu äras med mera storslagen ståt. Ingen vågar säga henne det, ty alla, som komma till henne, hysa aktning för hennes dröm. Etiketten förbjuder att vid hennes hof tala om annat än hennes glanstid.

Alla italienska städer ha stora, öfverväldigande minnen. Men Florens var hufvudstaden i snillets land, den pånyttfödda mänsklighetens vagg. Blott en gång under världshistoriens gång, där borta vid Ilissos' stränder, skådade solen en skönare stad. Därför kan ingen nutida berömmelse få den stilla drottningens pulsar att slå. Man säger henne: "Fiorenza, i natt har Arnold Böcklin aflidit inom dina murar." — Hon svarar: "Honom kände jag icke." — "Men han var en

Pellerins Grädd- och Växt-Margarin

ersätta det finaste mejerismör.

stor målare, Fiorenza!" — "Äfven Leonardo är död, och han var ännu större."

Nästan lika oberörd står hon gentemot sina italienska systrar. Hvad skulle väl kunna uppskaka Fiorenza efter allt det, som gått fram öfver henne själf? I hennes hjärta finns ingen plats för andras fröjder och smärtor. Icke ens Risorgimento-tiden har genomträngt hennes varelse till roten. Från Aspromonte ljöd det: "Garibaldi har blodt för friheten!" Hon svarade drömmande: "I menen väl Feruccio."

Fiorenza har rättighet att vara så stilla, ty hennes själ är trött. I hennes ungdom var det annorlunda. Det fanns en tid, då Dante liknade henne vid en sjuk, som söker lindra plågorna genom att kasta sig hit och dit. Då var hon obeständig som en gatslinka och svartsjuk som en rasande. I närheten af den sköna Fiorenza fick ingen annan vara skön. Grannstäderna undertrycktes och förtrampades; ju närmare de lågo, ju större hat uppväckte de; moderstaden Fiesole måste först af alla erfara detta. Men värst rasade hon i sitt eget hus, var grym och farlig och visste ej ens själf hvad hon gjorde, när dämonerna ansatte henne. Hon styckade sönder sina ädlingar för att sedan begråta dem med heta tårar. Hon öste ur alla lustars källor och vred sig sedan i extas under botpredikantens gissel; men när nyhetens behag gått förlorat, sprang hon upp och öfverlämnade honom åt bödeln. Alla sina synder har hon förlåtit sig själf, alla förbrytelser har hon sonat med gärning och verk, en enda undantagen. Hennes största ära har blifvit hennes största skam. Med en frätande mask i hjärtat vänder hon blicken mot grafven i Ravenna, hvilken aldrig skall tillhöra henne.

Dante! Man kan icke tala om Fiorenza, utan att hans skugga träder fram. Blotta ljudet af hennes namn lockar fram hans. Ingen har ägnat henne en så omåttlig lidelse som han. Därför tillhör hon honom för evigt och med henne äfven hela den italienska kulturen. Hvar har väl annorstädes en diktare blifvit en sådan despot öfver sitt folk? För det språk han skänkte sina landsmän måste de århundraden igenom bära hans andes livré. Hvarje nytt släkte finner honom vid tillvarons tröskel, mottager af honom form och riktning. Alltsedan trecentotiden sönderstycka och förklara de honom outfröjlighet och komma dock aldrig till slutet med honom. Ju djupare man intränger i italienskt väsen, desto mera erfar man hans allestädesnärvaro. Alldeles bortsedt från den offentliga gudstjänst Italiens konst har inrättat till hans ära, till och med i de mest undångömda vrår, t. ex. i Mediceerkapellens prydnadsskulptur, upptäcker forskningen dolda Dante-citat. Vore Alighieri en tysk skald, så hade man sannolikt för länge sedan brutit ut de skönaste delarna ur hans verk till fromma för läseböcker och antologier och öfverlämnat resten åt litteraturhistorien. Den tidlöse italienaren handlar annorlunda. Icke blott att de germanska folkens omstöfningslusta är fullkomligt främmande för honom — ett anfall mot Dantes jättegestalt, sådant det ofta försökts mot Goethe och Shakespeare, skulle helt enkelt i nationens ögon vara ett sakrilegium, som aldrig kunde förlåtas —, utan hans fanatiska kärlek offerar ej ens sin hjältes liflösa delar. Detta må vara ett fel, ty det hindrar framåtskridandet; men älskar man verkligen en skald, om man ej älskar honom fanatiskt? Utlänningen anar icke i hvilken grad hela den italienska kulturen är genompyrd af

Dante. Intet landsortsblad skrifer sin "ledare", ingen skolpojke sin kria utan Dante; till och med en kokbok, som vill gälla något, bär en Dante-vers kring pannan. På ordalydelsen i *Divina Commedia* pröfva redan barnens mjölkttänder sin styrka, och likväl — det är det oerhörda — blir Dante aldrig utnött. Afståndet i tiden ökar endast hans betydelse. Dante har blifvit för italienerna det absoluta. Dantekulten löser dem i deras egna ögon från hvarje förpliktelse gentemot andra storheter. De läsa icke Homeros, icke Shakespeare, icke Goethe. "Vi ha ju Alighieri". Bör man tadla eller berömma dem för detta öfvermått på afgudisk pietet? En lönlös fråga. Den store hypnolisören håller fast dem i sina helvetesarmar, emedan han är den starkare. Hvad gör det, att hans världsåskådning är död, att vår kultur ej mera speglar sig i den, att vårt känslolif fasar för den? De riken den skapat bestå. De ha slungats in i tillvaron med så väldig kraft, att tidens alla böljor bryta sig mot dem. Dante var kanske den mest betvingande själ, som någonsin lefvat. Han skapade om världsalltet efter sitt eget behof. Så som han har ingen människa hatat och älskat utöfver själfva döden. Han njuter med sina helvetiska bödlar af de marter, till hvilka han dömt sina länge sedan aflidna fiender, och ryser med hela sin första ungdoms kärleksextas vid åsynen af den förklarade Beatrice. Så förmår icke ens döden något öfver honom. Han lefver, emedan hans själsrörelser alljämt äro i rörelse. Men omedelbarast, mest närvarande lefver han i Florens.

Mången tror sig känna den staden, när han jäktat från Uffcierna till Barghello och Mediceernas grafvar eller ett par veckors tid som i ett rus svärvat omkring mellan Fiesole och Certosa. Men han har endast njutit af sig själf och sina ferier och icke ens berört den stilla drottningens mantelfäll. Fiorenza måste sökas. Den oinvidge kan icke ens ana hennes själ, och hennes yttre skönhet avslöjar sig lika litet vid första blicken. Hon segrar långsamt genom sin gudomliga harmoni, och ögat finner henne skönare med hvarje år, som går. Genom ljus och luft tar hon bort tyngden från den reala världen; genom sina underbara proportioner inger hon oss den lugnande känslan, att världen är fullkomlig. För den, som känner henne, blir hon alltings måttstock.

Med hvilket själsligt uttryck har ej århundradenas kullar stämplat detta landskap! Människohand har här icke omgestaltat naturen, endast utformat den, och naturen å sin sida arbetar vidare på människohandens verk. Villan däruppe synes ej vara byggd på kullen, utan ha skjutit upp direkt ur den som en sista fulländning, så ense äro färgerna, så stegvis höja sig cypresserna, som hade alltsammans hört ihop från början. De ljusa olivkronorna, hvilka framträda som silfverslöjor bakom de gråa murarna, de slingrande rosenbuskarna, som falla ned öfver dem, allt detta låter sig ej tänkas förändradt; det ser ut, som kunde det ej vara annorlunda. Naturens stildrift är här underbar. Till och med det misslyckade nya — naturligtvis förutsatt, att det ej uppträder alltför påfluge — ryckes in i det hela på kort tid och får en ton, som ej verkar störande.

Ingen skog avslutar genom mörka skuggor den ljusande landskapsbilden. Pinierna och stenekarna ställa sig blott samman till små näpna grupper och dungar för att sålunda göra sig öfversiktliga, och ögat vand-

rar hän öfver dem allt längre bort. De strödda orterna i dalen och på kuperadt land, kyrkorna, klostren, kastellen och de massiva bondgårdarna, hur deltaga de ej alla i denna enastående bild!

Och staden själf sedan! Så stor med så föga utsträckning, så leende i sitt allvar, och i all sin monumental prakt luftig som ett fata morgana! De uttrycksfulla gatubilderna, de ljusomflödade tornen och kupolerna, de sköna bryggorna, under hvilka Arno så gärna glömmar sig kvar, ha något personligt, liksom ett af själ genomstråladt ansikte.

Lätta kullar och ädelt formade berg stå rundt omkring i en vid båge. Där sitter Monte Ceceri hopkrupen som en sfinx, med sidorna fårade af stenbrott; som en krona kring pannan bär han den gamla etruskerstaden Fiesole. Monte Senario höjer sina skogklädda toppar, hvilka fyralt verkade så eftertryckligt, innan de blifvit offer för nedhuggningsraseriet. I ädel nakenhet reser sig öfver dem alla Arnodalens konung, Monte Morello, hvilken i solnedgången förvandlar sig till en genomskinlig jätteopal, skimrande mellan ametisfärg och rosenrött. Intill honom sluter sig den blå Apennin-kedjan, som hägrar i fjärran.

Det är intet titaniskt i denna bild; den tyckes ha gått igenom en konstnärs själ och renats af tillfälligheten. När Skaparen redan var färdig med jorden och fantasiens rus flugit bort, blandade han än en gång sina färger, och med sin mognaste, finaste konst skapade han sitt sista och käraste verk: Florens. Man förstår de dömdes olidiga smärta, när rådets beslut för evigt skilde dem från denna anblick. Och på den liden, då sådana domar fälldes, var Florens ännu lifvets stad, talangernas främsta kampplats. Hvarken det karaktärsfasta Verona eller det fantastiska Venedig kunde bilda en ersättning därför. Att lämna Florens, var att lämna världen, och mången föredrog döden.

Feriebarn sommaren 1916.

TILL FAR OCH MOR I SVERIGES LANDT- hem vädjar äfven i år Centralkommittén för feriebarns utsändande, som har till sin uppgift att bereda fattiga stockholmsbarn vistelse på landet under sommarferierna. Den gångna vintern med dyrtid och arbetslöshet har för många fattiga Stockholmsbarn varit mycket svår och behöfvat för barnen från dessa hem att komma på landet är trängande. Skollofskolonierna kunna inte på långt när lämna plats för alla barn, som äro i behof af sommarvistelse på landet. Därför vädjar kommittén äfven i år till välvilliga landthem att mottaga något fattigt barn och bedja sina grannar göra detsamma. Någon hjälp i arbetet inom och utomhus kunna och böra barnen å sin sida gifva. Anmälningar om mottagande af feriebarn torde med angifvande af tydlig och fullständig adress godhetsfullt före den 15 maj ingifvas till fröken Marianne Bolin, Karlavägen 59, Stockholm. Barnens resor fram och åter bekostas af oss.

Stockholm i april 1916.

K. J. Ahlberg, direktör; B. O. Aurelius, v. pastor, Anders Branzell, öfverlärare; Stina Beckstrand, fröken; Anna Bergström, fröken; Marianne Bolin, fröken; Ernst Carli, öfverlärare; Louise Danielsen, fru; O. Hansson, pastorsadjunkt; Ernst Klebeck, komminister; E. Lindeberg, komminister; P. Er. Persson, öfverlärare.

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

4:de upplagan nu utkommen. 30 tusen ex. Pris Kr. 5:50 inb.

I de bästa hem

står numera dagligen

Svea Växt-

margarin på bordet. I de flesta fall är husfärdern okunnig om detta förhållande, ett faktum som på ett talande sätt bevisar, huru fullständigt detta märke lyckats förvärfa natursmörets smak och arom. Sparar 50 %.

Snöstormen.

Novell af ALEXANDER PUSJKIN.

Öfversatt af Erik Norling.

(Forts. o. slut.)

HON RÄDGJORDE MED SIN MAN OCH med några grannar, och de kommo enstämigt till det resultatet, att Maria Gavrilovna synbarligen var förulbestämd af ödet just till denna kärlek, att ingen kunde undandraga sig sitt öde, att fattigdom inte vore någon skam, att man ju inte gifte sig med rikedom utan med mannen o. s. v. Det är märkvärdigt hvad moraliska grundsatser verka fröstande, när vi inte förmå hitta på någonting annat för att urskulda vårt beteende.

Så småningom tillfrisknade den unga damen. Vladimir hade sedan lång tid tillbaka upphört med sina besök i det gavrilovitschska hemmet; det mottagande han fått hade afskräckt honom. Och sålunda beslöt man att skicka bud till honom och förkunna den oväntade lycka, som tillfallit honom — nämligen föräldrarnas samtycke till giftermålet. Men hur stor blef inte förvåningen bland Njenaradovos invånare, när de som svar på sitt närmande mottogo ett virrigt bref, där Vladimir meddelade, att han aldrig någonsin mer ville sätta sin fot inom deras dörrar och bad dem glömma den olycklige man, för hvilken nu ingen annan tröst finnes än döden.

Några dagar senare förspordes det också, att Vladimir återvänt till armén.

Detta tilldrog sig år 1812.

Det dröjde länge, innan man vågade underrätta den långsamt tillfrisknande Maria om hvad som hänt.

Aldrig hördes hon yttra ett enda ord om Vladimir. Då hon några månader senare fann hans namn på förteckningen öfver dem, som blifvit svårt sårade vid Borodino, sjönk hon ned afsvimrad, och man fruktade, att febern skulle bryta ut på nytt, men lyckligtvis fick detta anfall af vanmakt inga allvarliga följder.

Efter någon tid träffade henne en ny sorg: Gavriilo Gavrilovitsch dog och inte ens den stora förmögenhet han efterlämnade åt sitt enda barn förmådde trösta henne. Den stackars Prasskovja Petrovnas smärta delades uppriktigt af dottern, som dyrt och heligt försäkrade, att hon aldrig skulle skiljas från sin mor. De flyttade från Njenaradovo, skådeplatsen för så många ledsamma minnen, och bosatte sig på ett annat gods.

Och här kretsade friarna kring den älskvärda och rika unga damen. Men hon gaf inga af dem ens den minsta förhoppning. Hennes mor intalade henne att ändligen träffa ett bestämdt val, men Maria skakade på hufvudet och blef eftertänksam. Vladimir lefde icke mera, han hade dött i Moskva några dagar före fransmännens intåg. Maria höll hans minne heligt — d. v. s. hon förvarade allt som påminde henne om honom: böckerna, som han en gång läst i, teckningarna han ritat och noter och dikter, som han skrivit af åt henne. Grannarna, som fingo veta detta, undrade mycket öfver en sådan trohet och motsägo med nyfikenhet den lifvets hjälte, som det ändligen en gång skulle lyckas att besegra denna jungfruliga Artemis' sorgsna ståndaktighet.

Under tiden hade kriget nått ett ärofullt slut. Våra regementen återvände från främmande jord, och befolkningen skyndade dem till mötes. Musikkårerna spelade som triumfsång "Vive Henri-quatze", tyrolervalser och arior ur lokonda. Slagfälten hade förvandlat till män dem som drogo ut i kriget som unga gossar, och smyckade med tapperhetskors kommo de tillbaka hem. Öf-

verallt såg man soldaterna i munterigt samspråk, och deras tal var ofta uppblandadt med franska och tyska glossor. En oförglömlig tid, en tid af ära och hänryckning! Hur starkt slogo inte då alla ryska hjärtan vid ordet "fosterland"! Hur ljufva voro inte återseendets glädjefåror! Hur enhetligt förbands inte känslan af nationell stolthet med kärleken till tsaren! Och landsfadern själf — hvilka ögonblick han förunnades att upplefva!

Kvinnorna, våra ryska kvinnor, voro oförlitneliga den tiden. Deras vanliga passivitet var försvunnen. Deras hänförelse var sannerligen berusande, när de skyndade att möta segrarna under hurrarop och vifvningar med sina hufvudbonader.

Hvem af de dåtida officerarna skulle inte ha erkänt, att den bästa, den dyrbaraste belöningen gafs honom af ryska kvinnohänder?...

Under denna lysande tid tillbragte Maria sina dagar med sin mor i landtlig stillhet och såg ingenting af de båda hufvudstädernas festligheter för den hemvändande armén. Men i provinsstäderna och på landsbygden nådde den allmänna hänförelsen en ännu högre grad. En officer behöfde endast visa sig på en småstadsgata för att genast bli föremål för hyllning och triumf. Och ve alla friare i civil rock!

Vi ha redan förut omtalat, att Maria trots sin kallsinnighet, nu liksom förr omsvärmades af beundrare. Men alla måste de dra sig tillbaka i skymundan när den sårade kapten Burmin vid husarerna uppenbarade sig på godset, en helt ung man med Georgsorden vid knapphållet och en "intressant blekhet", som de unga damerna i trakten uttryckte sig. Han hade tagit afsked ur tjänsten och slagit sig ned på sina egendomar, som gränsade in till Maria Gavrilovnas. Maria uppmärksammade honom i påfallande grad. Hennes oftast svärmodiga sinnesstämmning ljusnade upp i hans närvaro. Man kan egentligen säga, att hon koketterade för honom, men om en poet iakttagit henne, skulle han sagt:

"Se amor non è, che dunque?"

Burmin var i själfva verket en mycket älskvärd ung man. Han ägde just det som mest tilltalar kvinnorna: en blandning af medfödd takt och god uppfostran. Han var en man utan högmod eller inbilskhet, och dock spårade man hos honom en lätt skymt af spefullhet och förakt.

Hans uppträdande inför Maria var okonstladt och frimodigt; men hvad hon än sade eller gjorde följde henne hans långtansfulla blickar. Hans sätt var anspråkslöst och arfigt, men ryktet visste berätta, att han varit en lättsinnig odåga och haft många äfventyr, något som alls inte förmådde sänka honom i Marias tankar, ty liksom de flesta unga damer var hon utomordentligt villig att öfverse med det slags ungdomsstreck, som lyda på temperament och oförvägenhet.

Men långt mer än allt detta — mer än hans höfviska uppmärksamhet, hans angenäma konversation, hans intressanta blekhet, hans skadskjutna arm, eggade något visst mystiskt i den unge husarens beteende hennes nyfikenhet och fantasi. Hon kunde ju inte undgå att märka, att han var mycket intagen af henne; sannolikt hade också han med sin fina blick och sin erfarenhet för längesen observerat, att hon uppmuntrade hans närmande. Hur kom det sig då, att hon ännu inte sett honom vid sina fötter och fått hans kärleksförklaring? Hvad var det, som höll honom tillbaka? Var det den blyghet, som ju alltid är oskiljaktig från sann kärlek? Var det stolthet eller mähända en

slug och tränad friares koketteri? Alltsammans tycktes henne en gåta. Efter moget öfvervägande kom hon dock till den slutsatsen att endast blyghet kunde vara orsak till hans passivitet, och föresatte sig att ännu mer gynna hans känslor, ja, om det blefve nödvändigt, bemöta honom med tydlig ömhet.

Hon förberedde sig på en högst oväntad lösning och motsåg med otålighet stunden för en romantisk förklaring från hans sida. En hemlighet, sak samma af hvilken art, ligger alltid tryckande tung på en kvinnas hjärta. Marias taktik syntes ha den önskade framgången: åtminstone försjönk Burmin i sådana djupa drömmier och hans svarta ögon hvilade med en sådan eldighet på den unga flickan att det afgörande momentet tycktes oåterkalleligt förestående. Grannarna talade redan om bröllopet som om en afgjord sak, och modern, den förträffliga Prasskovja Petrovna, var öfverförtjust åt att hennes dotter ändligen funnit en värdig brudgum.

En dag satt den gamla frun i sitt förmak och blandade kortleken till en grande patience, då Burmin steg in och genast frågade efter Maria.

— Hon är ute i trädgården, blef svaret. Vill ni inte gå till henne? Jag väntar på er här.

Burmin gick, och den gamla damen gjorde korstecknet och sade:

Gud gifve, att saken blefve afgjord i dag!

Burmin fann Maria vid dammen under en hängpil, i hvit klänning och med en bok i knät — en veritabel romanhjärtinna. Sedan de första konventionella fraserna växlats, lät Maria med afsikt samtalen stanna af, så att den ömsesidiga förlägenheten blef än större och endast kunde skingras genom en snabb och beslutsam förklaring. Och så skedde verkligen. I den fulla känslan af situationens ohållbarhet förklarade Burmin, att han redan mycket länge sökt efter ett tillfälle att öppna sitt hjärta för henne; och nu bad han henne därför om fem minuters uppmärksamhet.

Maria lade igen boken och sänkte ögonen till tecken på sitt samtycke.

— Jag älskar er, sade Burmin, jag älskar er lidelsefullt — —

Maria rodnade och sänkte hufvudet ännu djupare.

— Det var oförsiktigt af mig att hänge mig åt vanan, den ljufva vanan att dagligen se er och tala med er — —

Maria tänkte på St. Preux' första bref.

— Nu är det försent för mig att göra våld mot mitt öde; minnet af er, era kära, oförglömliga drag, skall hädanefter alltid bli mitt lifs fröjd och plåga. Och nu har jag det svåraste att säga er, Maria, det är en smärtsam plikt att bekänna det — ni måste veta den förfärliga hemligheten, som reser ett öofverstigligt hinder mellan oss två — —

— Detta hinder har alltid funnits, afbröt Maria lifligt, aldrig någonsin kunde jag bli er hustru — —

— Jag vet, sade han i dämpad ton, jag vet, att ni älskat en gång; men döden, en treårig sorgelid — — min kära älskade Maria, ta åtminstone inte ifrån mig en sista fröst, vissheten om att ni velat göra mig fullkomligt lycklig, om bara inte — —

— Tyst, för Guds skull, var tyst, ni gör mig så ond!

— Ack ja, ja, jag vet, jag känner, att ni skulle blivit min, om inte — åh, Maria, jag är den olyckligaste människa under solen — jag är gift!

Maria såg upp till honom med en häpen blick.

Endis Bergström.

Lotten Dahlgren.

Karin Grenander.

Hilda von Heijne.

Augusta Strömberg.

KVINNOPORTRÄTT

Målarinnan Endis Bergström, en af de mera bemärkta bland de skånska artisterna, fyller den 11 maj 50 år. Fröken Bergström har särskildt gjort sig känd och uppskattad som porträttmålarinna.

Lotten Dahlgren firade den 23 april sin 66:te födelsedag i sitt trefna hem vid Djursholm. Lotten Dahlgrens namn är för alltid sammanknutet med de värmländska släktkrönikorna, men själf är hon om också värmländska till själen dock född i Sockholm. Att kombinationen stockholmsborn och värmlandsbo utfallit synnerligen lyckligt, därom vittna hennes många vänner öfver hela landet, till hvilka läsekreten Ransäter och andra alster af hennes penna med nöje räknar sig. I Idun n:r 20 1911 återfinna våra läsare en utförlig biografi öfver fröken D.

En ovanlig utmärkelse för en svenska har tilldelats fröken Karin Grenander, Berlin, i det hon i närvaro af kejsaren

Eugénie Österlind.

TILL DAGSKRÖNIKAN

och kejsarinnan af kejsaren personligen fick mottaga Röda korsmedaljen för sitt nitiska arbete i tyska Röda korsets tjänst. Fröken Grenander är dotter till den kände svenske arkitekten i Berlin, professor A. Grenander.

En inom vida kretsar i Göteborg känd personlighet, fru Hilda von Heijne, fyller den 10 maj 60 år. Från 1885 har fru von Heijne verkat som lärarinna vid Eva Rodhes skola tills denna upphörde 1904 och har genom sitt varma väsen och sin rika humor förstått att vinna sina elevers hjärtan på samma gång som hon bibringat dem en solid fond af vetande.

80 år fyllde på påskdagen biskopinnan Augusta Strömberg, född Annersted.

Artisten Allan Osterlinds maka fru Eugénie Osterlind, född Carré, har aflidit i Paris 54 år gammal.

— Ja, jag är giff, upprepade Burmin, giff sedan fyra år, och jag har ingen aning om hvem, min hustru är, hvar hon finns, eller om jag någonsin skall få återse henne.

— Hvad säger ni, utbrast Maria. Så utomordentligt intressant! Fortsätt; jag skall sedan berätta er något — men nu ber jag er fortsätt!...

— I början af år 1812, sade Burmin, reste jag under mycken brådska till Vilna, där mitt regemente låg i kvarter. Då jag sent en kväll vid en gästgifvargård gett order om att hästarna skulle spännas för igen, utbröt en häfflig snöstorm, och både gästgifvaren och skjutskarlarna afrådade mig bestämdt från att fortsätta resan. Men en oförklarlig oro hade fått makt med mig; det föreföll mig, som om ett visst något tvang mig oafbrutet vidare. Snöstormen rasade alljämt, men jag kunde inte hålla ut längre i mitt kvarter, jag befalldes hästarnas förspänning och gaf mig af, trots stormen.

Kusken fick det infallet att köra öfver floden; det skulle förkorta vägen med tre verst. Såtog kusken miste om den plats, där genvägen började, och snart sågo vi oss försatta till en alldeles obekant trakt. Och yrvädet blef allt värre. Då skymtade jag på något afstånd ett ljussken. Vi sätte kurs ditåt, och snart märkte vi, att vi åkte in i en by. Genom den gamla träkyrkans öppnade dörr lyste det. Utanför höllo flera slädar, och vid ingången till kyrkan gingo några personer af och an liksom i otålig väntan. — Hitåt, hitåt! ropade flera röster.

Jag sade till kusken att köra dit.

— Min kära son, sade någon, du har låtit vänta på dig. Bruden har svimmat, popen vet sig ingen råd, och vi tänkte just fara vår väg igen. Men skynda dig nu!

Tigande steg jag ur släden och gick in i kyrkan, som var svagt upplyst af ett par tre vaxljus. En ung flicka satt på en bänk i en

skum vrå, en annan stod bredvid och gned hennes fanningar.

— Gud vare lof, sade den sistnämnda, att ni ändligen kom! Ni hade så när tagit lifvet

Spetsknyppling.

Vadstenaortens hemindustri.

DET AR INGALUNDA RIKTIGT ATT, SÅSOM man så ofta får höra, klostren endast voro tillflyktsorter för en massa snyltgäster och att munkar och nunnor voro en hop lättingar. Det vill säga ofta nog var det kanske så, men det är äfven säkert, att klosterfolket i allmänhet uppträdde som allmogens läromästare äfven i fråga om rent världsliga arbeten, såsom trädgårdsskötsel, anläggande af vägar och broar samt slöjd. I regeln för Vadstena kloster föreskrefs att nunnornas lif skulle delas mellan "fidegärd", läsning, lärdom och handarbete.

Ett lika så intressant som påtagligt bevis på klosterfolkets inflytande i rent världsliga ting ha vi i den kring Vadstena så vanligt förekommande spetsknypplingen, bevisligen ett arf från birgittinernunnorna. Vår bild visar ett par unga flickor sysselsatta med denna gamla förnäma handslöjd.

A. Steijertz foto.

af fröken. Nu steg den gamla prästen fram till mig och frågade: Tillåter ni, att vi börja?

— Ja, börja ni bara, far lilla, sade jag förslödt.

Man hjälpte upp den unga flickan. Hon föreföll mig riktigt söt och nätt... Hvilket obegripligt, oförlätligt lättsinne af mig!... Jag knäböjde bredvid henne vid altaret; prästen hade mycket brådt med ceremonin, och de tre herrarna och kammarjungfrun voro fullt upptagna af att stödja bruden och ge akt på henne. Allt nog, vi blefvo vigda. — Kyss hvarann, sade man till oss. Min hustru vände sitt bleka ansikte mot mig; jag ämnade just kyssa henne... då hon utbrast:

— Men det är ju inte han, det är inte han! Och därmed förlorade hon medvetandet. Vittnena slirrade bestörta på hvarann. Jag vände mig om och lämnade kyrkan utan det minsta motstånd, sprang upp i släden och skrek till kusken att köra därifrån så fort han kunde. — Å, min Gud, sade Maria och ni har aldrig fått veta hvad som blef af er stackars hustru?

— Nej, svarade Burmin, jag vet inte ens, hvad byn hette, där jag blef vigd. Jag påminner mig inte en gång namnet på gästgifvargården, som jag kom från. Och på den tiden tillmätte jag mitt brottsliga handlingssätt så liten betydelse, att jag lugnt somnade sedan vi lämnat kyrkan, och inte vaknade, förrän vi närmade oss tredje hållplatsen därifrån. Tjänaren, som var med mig den gången, dog sedermera under fältläget, så att jag har ingen som helst förhoppning om att återfinna den kvinna jag skymfat så djupt och som nu står hämnande i min väg...

— Å, min Gud, min Gud, utbrast Maria och slog samman sina händer! Det var således ni och ni kände inte igen mig?

Burmin bleknade — och föll på knä för henne.

UR VÅRENS

1. Den stora kön af köplystna vid Sidenhusets brandrealisation. 2. Serbiens konsejpresident Pasitij, som nyligen passerat Stockholm på väg till Petrograd. 3. Bland hvitsippor. 4. Vårflod i Elfstorpsbäcken invid Nora. 5. Svenska spelens organisationskommittés första sammanträde. Personerna äro från vänster till höger: hrr B. Rohdin, G. C. Boivie, E. Bene-

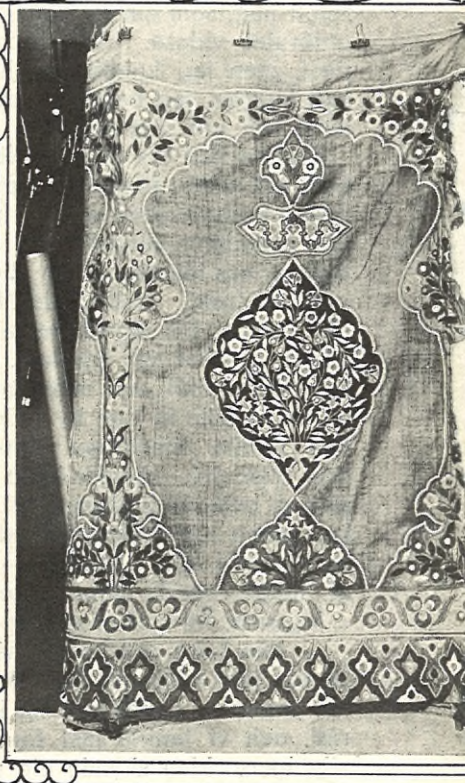

dicks, K. Zetterberg, E. Sandborg, G. G:son Uggla. Frih. S. Hermelin, (ordf.), E. Bergvall (sekr.), Anton Johansson, S. Åkerstedt (stående), G. Hultqvist, E. Juhlin (stående), E. Fick, E. Killander, E. Olsson. 6. Den nya amerikanska snödansen utförd af kaliforniska danserskor under 8 graders köld i New Yorks Centralpark. 7. Miss

Allan Wright, som nyligen vid en skönhetsäfflan i Chicago erhöj första priset 30,000 dollars, hvilken summa hon ställde till den tyska hjälpskommitténs förfogande. 8. I falburen å Thureholms gods förvarades sedan 1600-talet ett turkiskt fält, som nu jämte den Thureholmska lifrustkammarens skatter af vapen och verktyg hamnat å Nordiska museet för att införlifvas med Lifrustkammaren.

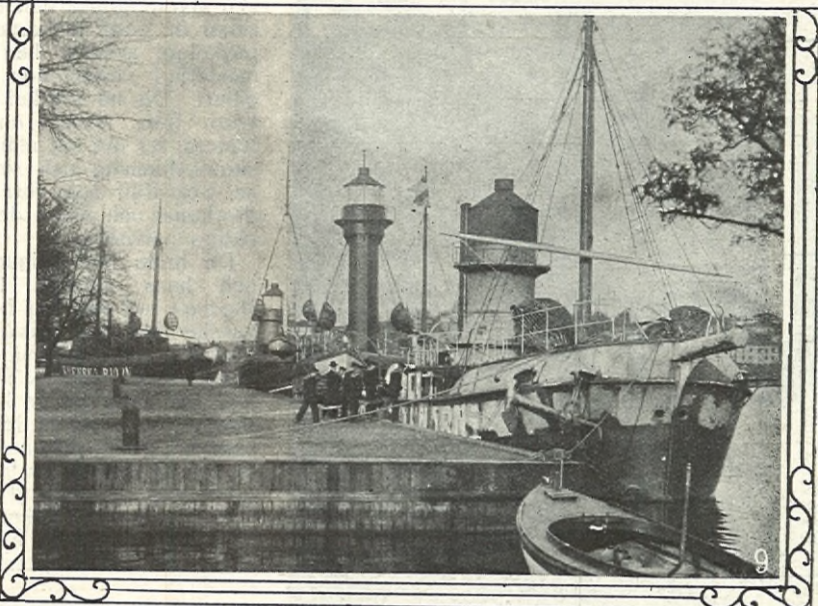
Vår bild visar ett stycke af fältet och ger någon föreställning om dess prakt. Det är sydt med ap-

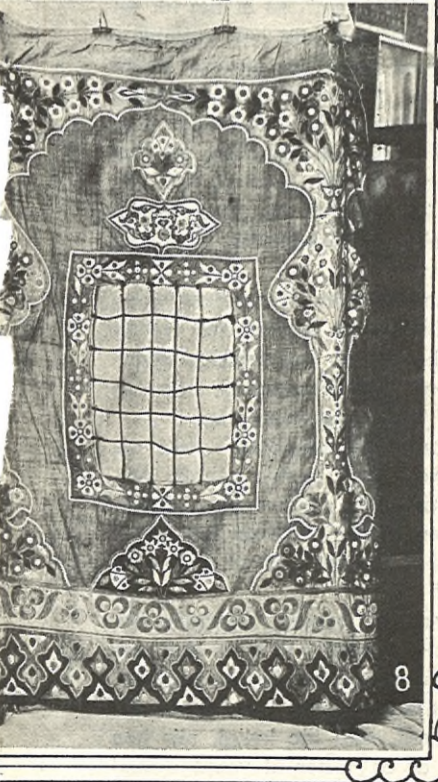
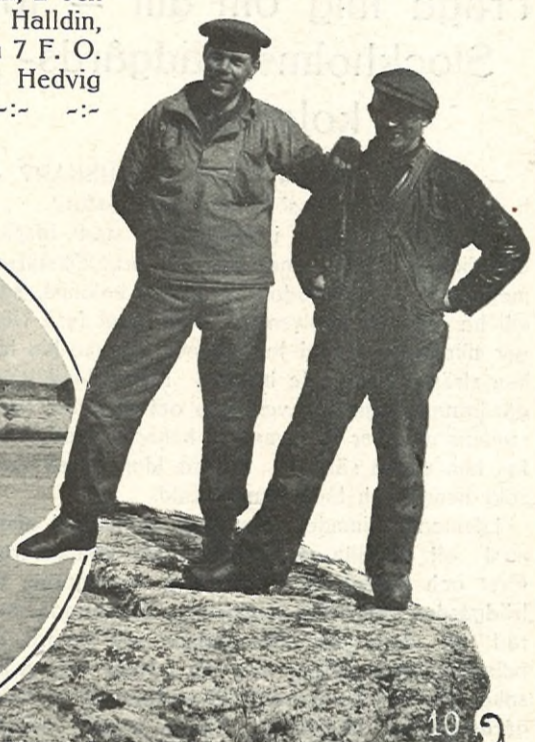
OCH DAGENS LIF.

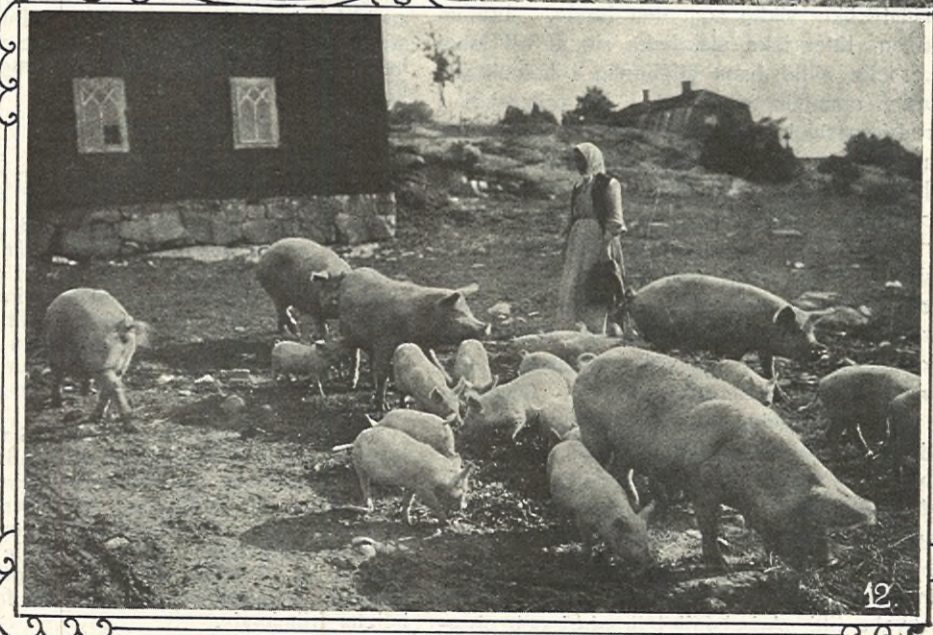
i fråga lyckades infånga. Deras afsikt var att bogsera in minan till Marstrand för att densamma af där liggande kronomän skulle bli omhändertagen. Men tre mil utanför Hammeskär vägrade motorn att fungera. Ankaret släpptes och tre man rodde med lillebåten i land för att begära bogsering in, och vid 10-tiden på f. m. dagen efter den, då

minan påträffades, fördes den in och förtöjdes vid Marstrandsön norra sida, enligt hvad vår bild anger 12. Vår idyll på Svartsjölandet. 1. Th. Modin, 2 och 9 Pressfotobyran, 3 och 12 O. Halldin, 4 K. Holm, 5 O. Ellqvist, 6 och 7 F. O. Koch, 8 Merliens, 10 och 11 Hedvig Bergström. :- :- :- :- :-

plikationer på linne i färger, som ännu stå sig förvånansvärdt bra. Det är stort och högt i tak och saknar ej ens fönster. En greve Nils Bjelke, officer i bayerska kurfurstens armé, erhölet det med öfrigt byte ur turkiska lägret efter segern vid Harzau 1687. 9. Fyrskuppen färdiga att utläggas. Vår bild från Skeppsholmen. 10 o. 11. Fiskebåten Ellen från Styrstälänge, fördd af fiskarena Axel Lörkvist och Amandus Stare jämte ännu tre man, mötte mellan Skagen och Hammeskär, en ovanligt stor mina, som fiskarena

Märta Gustafson.

Fråga mig om allt — för Stockholms trädgårds-kolonister.

— AR DET GAMLA KRUSBARSBUSKAR? —
Jaså, jaha, har ni försökt med superfosfat?

Det är telefonledes i Stockholms stads lifsmedelsnämnds kontor, som fröken Märta Gustafson meddelar af sin visdom åt någon kolonist, som vill ha råd och upplysning. Men inom fyra väggar tillsammans med telefon och skrivmaskin hör hon strängt taget inte hemma. Midt ibland trädgårdarnas ifriga och vetgiriga odlare i den stora stadens utkanter skall man se henne och där träffas hon också säkrast. Så har Idun också uppsökt henne och tagit hennes bild.

Lifsmedelsnämnden har haft en dubbel afsikt med att anställa en hjälpreda för kolonisterna, först och främst att i de tidiga vårdagarna, då trädgården redes för sommaren, tillhandagå med råd till dem, som söka sådana och senare, då odlarens möda börjar visa sig i frukt och grönsaker att anställa kurser i tillvaratagande af trädgårdsländans afkastning. Denna senare uppgift är minst lika viktig som den första. Fröken Gustafson låter icke afskräcka sig af att lokal kanske icke alltid finns tillgänglig i koloniträdgårdarnas omedelbara närhet. Ett primuskök i ett redskapsskjul får göra tjänst i värsta fall. Hufvudsaken är att man får ta trädgårdsalstren direkt från växtorten och tillreda dem omedelbart.

Föreningen Koloniträdgårdar förfogar öfver 1,400 lotter och Koloniträdgårdsföreningen vid Hornsberg öfver 800, och till alla dessa skall fröken Gustafsons verksamhet sträcka sig. Därtill kommer att den alltid energiska lifsmedelsnämnden startat en ny verksamhetsgren, som fröken G. delvis skall rätta till för. Obemedlade, som icke inneha koloniträdgårdar skola under detta år få sig upplåtta tomter inom staden och dess närhet för potatisodling. Koloniträdgårdsföreningen och landtegendomsnämnden få hand om lotterna och fröken Gustafson står äfven här till disposition för dem, som önska hennes sakkunskap i potatisodling. Vi säga endast: Lycka till! Arbetsfältet är stort och obrukat, men bör vara tacksamt för en ung kraftig vilja.

Från scenen och estraden.

UTAN ATT KUNNA INRANGERAS BLAND DE främsta dramatiska mästerverken står August Strindbergs komedi "Brott och brott" likväl som en märkessten på hans författarbanan. Med hvilken styrka griper han ej i själarnas djup och afslöjar de onda tankarnas värld, med hvilken klar psykologi skildrar han ej sina figurer och hur mästerligt snärjer han dem icke i ödestrådarnas giller! Då nu stycket efter åtskilliga års frånvaro från scenen änyo spelas på Dramatiska teatern, ter det sig alljämt lika lefvande med sin skräckstämning och sin mystiska ödesförkunnelse, bekräftar som förr författarens geniala skildrarkonst och äfven den från hans lifssyn oskiljaktiga naiviteten.

De båda hufvudfigurerna, författaren Maurice och hans väninna Henriette, återges af herr Hedqvist och fru Bosse; ingen af dem när kanske fullt den lyriska eld och raffinerade sinneslust, som gömmes i replikerna, men båda finna samma uttryck för ruelsen och brustenheten, som följa på de knappt tillmätta glädjestunderna i deras samlif. Jeanne och målaren Adolphe samt brasserie-värdinnan madame Catherine, hvilka alla af författaren tecknats med öm hand, spelas fint och innerligt af fru Raphael, hr Gösta Hillberg och fröken Ahlander. Äfven hr Nilssons framställning af den unga arbetaren är en förtjänstfull prestation.

Den första lärkan öfver Ladugårdsgärdet eller den första fjärilen på Strandvägen utgöra icke det osvikliga värtecknet på Stockholms horisont, utan den första O. D.-konserten, till hvilken publiken strömmar med en villighet som inte kunde vara större om det gällde en dyrkad kabaretdivas afskedsrecept.

O. D:s sångarskara kommer och segrar — något annat är ej möjligt. Se den proppfulla Auditoriumsalen och hör de brakande applåderna efter hvarje nummer af dessa klassiska student-sånger, i hvilka all Fyrisstadens studentromantik med hvitmössors tåg genom Odinslund, åbruset mellan broarna, skimret från slättens valborgsmåssöcldar, nationsbaler och nattliga serenader ligger förborgad och du skall säga dig själf: Studentsången är odödlig. Och likafullt ge åtskilliga tecken vid handen, att de forna student-sångtraditionerna få vika, körsången a capella undantränges af större körverk med soli och orkester. Programmen vinna därigenom i omväxling, det är obestridligt, men den absoluta studentsången, hvilken har lika ifriga lyssnare nu som förr, kommer till korta.

Därför blefvo också vid senaste O. D.-konserten de få studentkörerna mottagna med demonstrativa applåder, medan körverken med orkester, trots deras musikaliska värde, icke i samma grad vunno publikens bevägenhet. Ett undantag gjordes dock för Hugo Alfvéns nya körkomposition Unge herr Sten Sture, men i den hyllningen ingick otvifvelaktigt en vädjan till universitetets director musices om mera af de klassiska studentsångerna.

Konserterföreningen afslöt med april månads utgång sin verksamhet för detta arbetsår, ett i allo utvecklingsrikt år, som gifvit stadga åt vårt musiklif och höjt intresset för den stora tonkonsten i hittills oanad grad. Denna förening har nu blifvit hvad dess energiska stiftare och peku-niära stödjare afsett att den skulle vara: en kulturfaktor, hvilken hufvudstaden ej mera kan lefva förtutan.

ARIEL.

Fredsfyrväpplingen

är ett prydligt märke af grön emalj och förgylldt silfver. Det bär inskriften: "Skiljedom, Världsfred". Meningen med detsamma är, att det skall vara en symbol för människors fredsträngtan: det leder ju tanken till det fredligaste af allt, ett klöfverfält i sommertid, och fyrväpplingen anses sedan gammalt bringa lycka, liksom freden i motsats till kriget. Märket bäres redan af en skara fredsträngtare.

Det säljes i Engström & Engeströms antikvariat, Kammakareg. 40 (thörnhuset af Drottningg.), och i A. W. Nordings parfymhandel, Birgerjarlg. 16, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63. Pris 3 kr., jämte 35 öre i porto och rekommendationsafgift.

Nettobehållningen skall att börja med öfverlämnas till af kriget nödställda i de krigförande länderna och anslås sedermera till fredsverksamhetens främjande.

Fredsfyrväpplingens ombud äro: Louise von Bahr, Tora Kjellberg, Anna Lindhagen, Ernst Norlind, Gerda Kjellberg-Romanus, Maria Romell, Frida Stéenhoff.

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

FÖRFATTAREN WALDEMAR SWAHN kallade en gång i denna tidning Bengt Bergs studier af djurvärlden å Stora Karlsö för en "upptäckarbragd i det tysta". Han inser — kan man sluta däraf — fullt det berättigade och nödvändiga i att ofra timmar, ja, dagar till utforskandet af en enda detalj af viggandens hemlif, och han förstår säkert att bakom en bok med djurlifsstudier måste ligga en tålig och minutiös vetenskaplig undersökning.

Kontrasten verkar en smula hjärt, när man därmed jämför det studium Waldemar Swahn ägnat den amerikanska kvinnan under sin resa "Med de blågula färgerna öfver Atlanten" och det utrymme han ansett sig behöfva för att på papperet fästa dessa iakttagelser — 3 små trycksidor! Tänk om man skulle behandla en and eller spof på det viset! Man frestas nästan att önska: den som vore djur och kunde få läsa något vederhäftigt om sig själf och sina likar!

Nu kunde man ju säga till sin egen och den amerikanska kvinnans tröst: det är inte värdt att ta det så tragiskt; när man som vår författare äsätter kvinnokapitlet en så banal rubrik som "Hennes Kungl. Höghet Kvinnan", så är det för att markera från början, att han inte har pretentioner på att komma med annat än utslitna fraser och andrahandsintryck. Nu är det inte meningen att under några förhållanden ta herr Swahn tragiskt, men det skall i alla fall påpekas, att han uttryckligen — och som det vill synas på fullt allvar — förklarar att han jämfört den amerikanska kvinnan med de vanliga anklagelserna, dem han hört förut och funnit:

att hon föraktar mannen, men låter honom släpa för sig, att det strömmar ut stelhet och isande kyla från henne, och man ser ingensstädes skymten af omedelbar och mjuk kvinnlighet, inte ens (!) på de dyra och "fina" danslokalerna.

Detta är inget förhastadt omdöme. Nej då, efter en vistelse i New York mellan den 26 dec. och den 3 januari, upptagen, enligt boken, af studier i blandade ämnen, har herr Swahn med afseende på amerikanskan" ingenting att tillägga eller draga från". Punkt.

En amerikanska, som tar svenska lektioner här i Stockholm, fick detta kapitel i läxa en dag och lärde sålunda den svenska journalistens uppfattning af den amerikanska kvinnan. Hon skrattade, inte godt och inte ondt, men lite kyligt, när hon berättade det. Hon är en dotter af västern, med härstamning från någon gammal puritanfamilj, en af de 8 miljonerna själförsörjande kvinnor, journalist och talarinna. Hon har hållit tusentals föredrag i de östra staterna nu under rösträttskam-

panjen, talat på marknader och i kyrkor, hon känner amerikanskorna i de små byarna och i miljonstäderna, känner den amerikanska husmodern som i nio fall af tio sköter hemmet utan hjälp och intet vet af annat än hårdt arbete från morgon till kväll, lika bra som hon känner yrkeskvinnan, studentiskan, den sociala arbeterskan, miljonäriskan. Hon vet att titeln H. K. H. om kvinnan är dum, och vet precis hväd en definition sådan som Waldemar Swahns är värd.

Låt oss hoppas att hon icke i ett elakt ögonblick skrifver hem med herr Swahn som förebild till sin tidning 3 små sidor om Hans Kunglig Höghet Den Svenska Mannen!

LIVIA.

Böckerna om kriget

växa i mängd från månad till månad, och när den ohyggliga kampen äntligen en gång kämpats ut, skall litteraturen om världskriget förmodligen vara så rik och allsidig, att ingenting af vikt i det bloddrypande dramat torde finnas att tillägga.

Här följa nu några korta påpekanden om ett antal arbeten, som ha världskriget till ämne.

Fredrik Böök: Resa till Frankrike 1915 (P. A. Norstedt & Söners förlag). Redan vid läsningen af de första sidorna af docenten Bööks skildringar mottar man ett intryck, som sedan blir bestående hela boken igenom, ett intryck af manlighet och klarsyn, af hjärtligt intresse för soldater och officerare och af medkänsla med dessa oräkneliga "hjärnans och musklernas fredliga arbetare", som en hård nödvändighet tvingat att öfva krigets dåd. Författaren är med djupa sympatiens rötter fästad vid Frankrike, men hans germanska skaplyne kommer honom likväl att känna tyskt inför åtskilliga af de intryck hans franska studiefärd tillför honom och som hans kritiska sinne ej kan undgå att reagera inför. Den officiella franska artigheten mot främlingen från ett neutralt land kan exempelvis icke afhålla honom från att betagas af ovilja inför den brutala uppvisning af tyska krigsfångar, som han fick öfvervara i ett fångläger i Cevennerna. Här var den franska ridderligheten som bortblåst, den besegrade fienden fick på ett pinsamt sätt ställa ut sig till beskådande, och om dessa tyska militärer i sitt hjärta afskydde det opåkallade vittnet till deras nesa, så var författarens pina att behöfva se dem icke mindre.

Fredrik Bööks kärlek till fransk kultur är omisskännlig, det har han visat mer än en gång, och den tar sig jämväl uttryck i denna bok; men han tillhör ej dem, som häfda, att Frankrike är den europeiska odlingens a och o och hvad som existerar därutöfver är barbari, reaktion, förtryck och annan ondskap. Han ser också Tysklands ofantliga värde som kulturstat för de öfriga folken, och han tror, som väl hvarje german i besinningens ögonblick tror, att ett segrande Tyskland ingalunda är en fara för freden, utan ett värn mot framtida blodsgärningar i Europa.

Det är tre faktorer, som göra Fredrik Bööks krigsbok sympatisk: dess manliga värme, dess intellektuella rikedom och dess konstnärliga stil.

Gustaf Hellström: Kulturfaktorn, Franska stämningar under världskriget (A. B. Ljus' förlag) kunde med fördel pryddes af trikolorens färger å omslaget, ty här är det uteslutande franska tänkesätt, som göra sig gällande. Helt naturligt för öfrigt. Författaren har så länge vistats i England och Frankrike, att hans uppfattning af världskriget gifvetvis bestämmas af de intryck han mottagit genom ententens synrör.

Men hans skildringar äga det oakadt en stark objektivitet; han utgjuter sig ej i mer eller mindre

indignerade ordalag om "den grymme och blodförstige germanen, som påtvungit Europa kriget", utan han berättar med diktarens analyserande och fantasirika konst, berättar med gripande patos och, där ämnet så befingar, med kärft humor, under hvilken sinnesrörelsen darrar, episoder ur det dagliga lifvet i Paris samt från tilldragelserna vid fronten, skisserar upp förbiskymtande figurer, små rörande familjescener, interiörer från sjukbäddarna o. s. v. — allt med en artistisk mjukhet, som gör boken fängslande från första till sista sidan.

Äfven Marika Stjernstedts bok Frankrikes själ. Minnen och intryck (Albert Bonniers förlag) för franskhetens talan inför det neutrala Sverige, men med en tonens aggressiva klang, som är menad att kunna helt öfvertyga hvarje tviflare eller den af germanska sympatier anstuckne om Tysklands svarta blodsskuld och Frankrikes snöhvita rättfärdighet.

Det sympatiska i boken är författarinnsans ärliga öfvertygelse och den finhet i känslan, hvarmed hon ger uttryck åt allt, som är ljust, ädelt och föredömligt hos den franska nationen, det mindre sympatiska hennes missvisande uppfattning af tyskarne. Här kommer hennes eljes klara tänkande till korta, och hon griper kritiskt fatt i en eller annan af ententens historier, "som försäkrades mig vara sann", för att få ge bevis för tysk råhet och tyskt öfvermod. Om något motsvarande hos fransmännen talar författarinns aldrig — de äga i hennes ögon alla fullkomligheter, kunna helt enkelt inte framvisa några karaktärsfel, emedan de sakna sådana, åtminstone ha de inga af betydelse.

Det må vara den varme ententevännen obetaget att vidmakthålla gloirens sken kring den franska nationens hjässa, men när han eller hon anklagar tyskarne för grymheter i det nu pågående kriget — och att en sådan anklagelse stundom haft eller har fog för sig betviflar väl ingen förnuftig människa, lika litet som det kan dragas i tvifvelsmål att också de andra stridande arméerna ha män med djurisk mordlusta i sina led — så fordrar vanlig rättvisa att det framhålles, huru den civiliserade ententen icke aktade för rof att införskrifva färgade trupper, hvilkas grymma krigföring torde kunna mer än mäta sig med de bespottade tyskarnes. Och vidare: när det framhålles som en civilisationssträfvandets hufvudangelägenhet att Tyskland kufvas, för att kulturutvecklingen icke skall hämmas af den tyske "barbarstatens" järnhäl, hvarför förtiger då ententevännen den fara, som hotar Europas framtid från Frankrikes bundsförvant Ryssland. Författarinns till "Frankrikes själ" talar i ett visst sammanhang om förtryckandet, våldsregementet, germaniseringen, som kanske tagit sig de allra mest upprörande formerna i tyska Polen. Är det af minnessvaghet fru Stjernstedt förbigår hur ryssarne i tidernas längd betett sig i ryska Polen? Eller har Rysslands förbund med Frankrike gjort ryskt barbari noblare än det påstådda tyska?

Efter denna lilla utvikning återkommer jag till bokens mera objektiva partier, hvilka äro genomgående intressanta i sin framställning af förhållandena inom dagens Frankrike, skrifna som de äro med varmaste sympati och fyllda af fina iakttagelser. "Frankrikes själ" är ett af de många dokument, som belysa stämmingsvägornas gång kring världskriget; det frestar här och där till motsägelse, men det har hela fiden sitt grepp i läsaren, därför att det har sprungit fram ur en brinnande själ.

Af Ellen von Platen förligger Härjadt och bergadt. Minnen från de Masuriska sjöarnas land. (J. A. Lindblads förlag), som åskådligt skildrar en resa författarinns gjort i Ost- och Västpreussen för att studera verkningarna af ryssarnes korta men hemiska in-

vasion i dessa trakter. Hennes färd går öfver Danzig, Königsberg, Tannenberg, Ortelsburg, Johannsburg m. fl. platser, och samtidigt som hon ger korta historiska överblickar öfver städer och sloft, karaktäriserar tyska öfverhetspersoner, med hvilka hon kommer i beröring, och skildrar den vackra naturen samt den älskvärda befolkningen, berättar hon om ryssarnes fruktansvärda härjningar i städer och byar, skildringar, hvilka på nytt bekräfta den ryska ångvältens framfart, sådan den redan tidigare karaktäriserats af dagspressens krigskorrespondenter. Till den lifligt formade framställningen sluter sig ett 80-tal belysande illustrationer.

I Ryska intervjuer, studier från världskrigets Ryssland af Anton Karlgren (P. A. Norstedt & Söners förlag) ges en af aktualitet och skarpa präglad överblick af det stora tsarrikets inrikespolitiska rörelser såväl inom det reaktionära som det frihetssträfvande partiet. Som alltid, då det gäller skildringar af de ryska samhällsförhållandena, erfar västerlänningen en känsla af sorg inför den kamp mot isarism och våld, som reformsträfvandets män alljämt få utstå utan att vinna något nämnvärdt godt. Skiftande stämningar ha behärskat det ryska folket under världskriget och äfven hotar landet, har icke varit främmande för folkfrihetens män. Ryssens tålmodiga natur har emellertid äfven här kommit honom att underordna sig reaktionens slag i tanke att ett af inre uppror skakadt Ryssland just nu kunde spelas fienden i händerna, och därför får frihetsverket hvila tills det blir fred i världen — fred med rysk seger naturligtvis, mena de! — Kapitlet Sverige och Ryssland får sitt säregna intresse för svensk publik genom de med nervös ifver gjorda försäkringarna från ryska statsmän att Ryssland ingalunda har några eröfringsplaner på vårt land. Tro det den som har lust! Författaren reserverar sig också i viss mån, då han meddelar dessa utfalanden; deras älskvärda formulering och den samtidigt starkt betonade likgilligheten för våra landsdelar tala i själfva verket ett varningens språk, som Sverige icke nog kan uppmärksamma.

Af Birger Mörners hand föreligger en litten volym betitlad Med profetens folk (Åhlen & Åkerlunds förlag), som är skriven i författarens mjuka poetiska stil och hvilken man läser i ett andedrag. Det turkiska elementet har hittills förekommit mera sällan i krigsböckerna, men här finns det skildradt i en rad små färgrika kapitel: det dagliga lifvet i Konstantinopel, på jakt efter undervattensbåtar i Marmarasjön, besök vid fronten på Gallipoli, vandringar genom de turkiska lasarettorna o. s. v. Författaren är ju som hemma hos sig bland orientens folk, och därför har det kommit något intimt i själfva tonen, som ger skildringarna ökad intresse.

Den sista i raden af den grupp krigsböcker, anmeldaren hittills hunnit läsa, Bland sårade. Intryck från en resa krigsåret 1915 af Alice Trolle (Åhlen och Åkerlunds förlag), skulle kunna kallas ett poem på prosa. Ty de äro i sanning lyriska dessa grefvinns Trolles skildringar från Wien, Budapest, Karlsruhe, Heidelberg och rehntrakterna. Det är om de sårades lif på de ofotaliga tyska lasarettorna hon förtäljer, om den förträffliga organisationen af hela det ofantliga sjukvårdsmaskineriet, vidare om fosterlandskärleken, offerviljan och den aldrig rubbade förvisningen om slutlig seger. Stilen är kvinnligt färgrik, har stundom benägenhet att bli väl "stämmingsmättad", men bryter dock endast undantagsvis mot den goda smakens lagar.

E. H—n.

BARN-KLÄDER

Finna och välgjorda i största sortiment.

Eleganta Goss-Kavajer, Bluskostymer, Sportkostymer.

Väl utförda Flickklädningar, Paletåer, Brodyrklädningar.

Finna och välgjorda kläder för konfirmander.

BARN-VAGNAR Hopfällbara två- & fyrehjuliga Sitt- och Liggvagnar.

Prima reela varor.

Billiga bestämda priser.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B
Stockholm. 74, 76, 78 Drottninggatan.

SVALÖFS

KORNFLINGOR

användas förutom till den dagliga gröten äfven till välling, soppor, pannkakor, bakverk, kex m. m.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

Grundt. 1850 Karlstad Grundt. 1897 är Värmlands största och äldsta tidning

GAHNS Farena-crème.

En kund skriver därom: »Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de alla vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»

Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 7-13 MAJ 1916.
SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; falsk matjessill med potatis;

äg; mjölk; kaffe eller te med rosenbröd. Middag: Sparrisuré; ugnstekt gös med tomatsås och potatis; marinerad oxhare med brynt potatis; glacepudding med biskvier.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; omelett med fiskstufning (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Pepparrottskött med potatis; krusbärsoppa med skorpor.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag:

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT.
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Till Våren o. Sommaren - 1916 -

Vår nya **KATALOG** nu utkommen och sändes på begäran kostnadsfritt.

Största tänkbara urval af moderna

Promenaddräkter — Kappor — Rockar
Regnkappor — Promenadkjolar — Blusår
Klädningar — Underkjolar — Morgonrockar

OBS! Bästa sätt att ekipera sig bekvämt, stilfullt och billigt. För Linneutstyrlar. Garnityr och Sybehör: *Begär Specialkatalog*

AUG. MAGNUSSON
STOCKHOLM
46 & 48 VESTERLANGGATAN 46 & 48

Grönsoppa med mjölk; gädda med pepparkakor.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk och fruktkompott; nuddelstufning i snäckor; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Pirog på jordärtskockor med stufvad spenat och murkulsås; valnötstårta.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfsylta med rödbetor och stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; glaserade pannkakor.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med gräddor och lök samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med arter och potatis; rismjölspudding.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt köttfärs (rester från fredag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kabeljopudding med smält smör; smörgröt med mjölk.

RECEPT:

Falsk matjessill. 2 kg. salt fetsill, 2 lit. oskummad mjölk, 6 msk. strösocker, 1 dessertsked salpeter.

Beredning: Den salta sillen nedpackas i en porslinsburk. Mjölkens kokas upp med sockret och den stötta saltpetern. Då mjölken är fullkomligt kall, slås den öfver sillen och bör stå väl öfver den. Sillen får ligga i mjölken åtta dagar, hvar efter den är färdig att användas. Den kan serveras spicken, stekt i papper eller inlagd.

Ugnstekt gös (f. 6 pers.). 1 gös på 1 1/2 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 1 hg. smör, 2 msk. hackad persilja, 2 msk. hackade champinjoner, 2 tomater i tärningar.

Till panering: 1/2 ägg, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Gösen fjällas, renas, sköljes, torkas, hufvudet får sitta kvar men gälarna och fenorna klippas bort. Den skäras med 2 cm. mellan hvarje skära, gnides med saltet och får ligga 1 tim., hvar efter den ånyo torkas. Två msk. (40 gr.) af smöret röres tills det blir hvitt och pösigt, och blandas med persiljan, champinjoner samt tomaterna; med denna massa fyller gösen, hvar efter den sys ihop, penslas med ägget och beströs med stötta skorpor. En långpanna smörjes med en del af smöret på så stor fläck fisken upptar, gösen lägges däri med ryggen upp, resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Den sättes in i varm ugn och får steka omkr. 1/2 tim., under det den ofta öses öfver med smöret. Gösen lägges upp på varmt fat, tråden tages bort, fisken öfverhåles med smöret i pannan och garneras med persilja och räfflade citronskivor, serveras med tomat- eller champinjonsås.

Tomatsås (f. 6 pers.). 6 tomater, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 3 dcl. buljong, 1 dcl. gräddor, 1 äggula, salt, hvitpeppar.

Beredning: Tomaterna skalas och passeras. Smör och mjöl fräses 2 min., buljongen, tomatpurén och grädden spådas på och säsen får koka 5 min. Den afredes med den uppvispade äggulan, får sjuda och afsmakas med kryddorna.

Marinerad oxhare (f. 6 pers.). 1 kg. oxhare, 1 hg. späck.

Marinerad: 2 dcl. hvitt ell. rött vin, 1 dcl. ättika, 1 dcl. vatten, 2 msk. matolja, 2 tsk. salt (10 gr.), 5 nejlikor, 1 tsk. groft krossad ingefära, 1 msk. groft krossad enbär, 1 rödlök i skivor, 1-2 lagerblad.
Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.), 1 rensad, urbenad ansjovis, 4 dcl. gräddor.

Beredning: Oxharen, som bör hafva hängt 4-8 dagar, allt efter årstiden, torkas med en duk, urviden i hett vatten, späckas och lägges i en kruka.

Till marinaden blandas alla ingredienserna väl, hvar efter den hålles öfver köttet, som får ligga däri 2-3 dagar och bör under tiden ofta vändas.

Köttet upptages, torkas väl, bindes, så att det får vacker form. Smöret brynes i en järnkastrull, som ej bör vara större än att köttet nätt och jämnt rymmes, steken brynes däri på alla sidor, tills en vacker, brun skorpa bildats. Spådes först med 2 dcl. af den silade marinaden, beströs med sockret, belägges med ansjovisen och därefter tillsättes grädden så småningom. Köttet får steka med tätt slutet lock, tills det är mört, eller omkr. 1 1/2-2 tim., hvar under det vändes några gånger.

Serveras med brynt potatis och afredd sås, tillsatt med 1 msk. hackad kapis eller 1 msk. vinbärsgele.

Glacepudding (f. 6 pers.). 2 dcl. tunn gräddor, 1 stång vanilj, 4 äggulor, 1 hg. socker, 50 gr. biskvier, 10 rämlor eller 6 päron, 5 dcl. extra tjock gräddor.

Beredning: Den tunna grädden kokas upp med vaniljstången och får stå öfvertäckt 20 min. för att draga. Äggulorna röras med

Intet besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Apoteket Vasens Laxermarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

D. B. C.

Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

När som helst kan man äta
ÖREBRO KEX,
men till frukostbordet är den **oumbärlig.**

Kvinnan som Jungfru, Hustru och Moder. Inb. i klotb. (bokpr. kr. 5:5) sälj. nu för 1:85. Se annons sid. 112.

© PÄRMAR ©

till IDUNS årgångar 1913, 1914 och 1915 erhållas, mot likvid i postanvisning eller postförskott, till följ. priser:

- Röd pärm, med guldtryck, till "Idun". . . . Kr. 1:50
- Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0:50
- Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0:50

För inbindning af äldre årgångar tillhandahållas äfven Idun-pärmar utan årtal till samma pris, Kr. 1,50.

Pensionsförsäkring. Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn. Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälso-tillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller och årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: Stortyrkobrinken 11, Stockholm.

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstyg. Lakanslärt. Percaler. Boistervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyg m. m.

Rikhaltigt urval af **Linne- och Bomullsartiklar.**

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privat hem samt Brudutstyrlar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydd damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Glöm ej att

Lukulin är dagens **TANDCRÈME & MUNVÄTTE**

Lukulin är starkt bakteriedödande, utan att angripa slemhinnan. Behaglig lukt och smak! Bevarar tänderna och gör dem kritvita!

Lejon Dantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

sockret i en kastrull 15 min, grädden tillsättes under vispning, och krämen får under fortsatt vispning sjuda öfver elden, tills den är tjock och pösig. Krämen upphålles och vispas, tills den är kall. — Biskvierna stötas fint, frukten får rinna af, klyfves och urkärnas. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres försiktigt i krämen. I en vattensköldj och sockerbestrodd glaceform lägges krämen, de stötta biskvierna och frukten hvarfals. Det första och sista hvarfvet skall vara kräm. Formen nedfrysas och får stå 4—5 tim. — Då glacen skall serveras tages formen upp ur isen, afsköljes nogga för att aflägsna allt salt, doppas ett ögonblick i ljumt vat-

ten, så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas, och glacen uppställes på skål eller fat med servett eller tårtpapper.

Grönsoppa med mjölk (f. 6 pers.). 2 morötter, 1 palsternacka, 1/2 rotselleri, 1 liten purjolök, 1 litet blomkålshufvud, 3 msk. smör (60 gr.), 1 lit. kokande vatten, 2 tsk. salt, 3 dol. färska örter, 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 lit. mjölk, 1/2 hg. spenat, 1 msk. finhackad persilja, socker, vitpeppar, 2—3 äggulor, 1 dol. tjock gräde, 1 msk. kallt smör (20 gr.).

Beredning: Rötterna ansas på vanligt sätt och skäras i små tärningar, purjolöken skäres i fina strimler, blomkålen renas, fördelas i klyftor och får ligga i ättikblandadt vatten 1 tim. Rotsakerorna och purjon fräses väl i hälften af smöret, sättas på i det kokande vatten, tillsatt med saltet, och få koka, tills de äro till hälften mjuka; då illäggas den sköljda blomkålen samt örterna och alltsammans får koka färdigt. Grönsakerorna lägges därefter med hälslef i soppskålen och spadet användes till soppan. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., spadet och den uppkokta mjölken spådas på, den rensade, sköljda och skurna spenaten lägges i och soppan får koka under rörning 5 min. Persiljan tillsättes, soppan afsmakas med kryddorna, afredes med de uppvispade äggulorna samt grädden, får sjuda och hålles öfver grönsakerorna och det kalla smöret i soppskålen. — I enklare fall kunna äggen och grädden uteslutas.

Stufvad spenat (f. 6—8 pers.). 1 kg. spenat, 2 lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.) (till förvällning), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 msk. smör (60 gr.), 4—5 dol. gräde, mjölk eller växtbuljong, 2 tsk. socker (10 gr.), 2 hårdkokta ägg till garnering.

Beredning: Spenaten renas (de grofva stjälkarna borttagas), hvarefter den sköljes ytterst väl, lägges på sikt och får afrinna. Den förvälles öfver frisk eld (lägges i kokande, saltadt vatten) 5—8 min., upplägges i durkslag, öfverspolas genast med kallt vatten, som noga uppressas med en sked. Spenaten hackas därefter; när den är till hälften fin, tillsättes mjölet, och spenaten hackas färdig. (Om så önskas, passeras den därefter genom sikt.) Smöret smältes i en kastrull, spenaten illägges och fräses väl med smöret, den kokande grädden eller växtbuljongen spådas på, och stufningen får koka under rörning 5 min. Spenaten afsmakas med socker och mera salt, om så behöfves, upphålles på karott, garneras med de hårdkokta äggen, skurna i klyftor eller finhackade, hvarvid hvitan och guln skiljas.

Glaserade pannkakor (f. 6 pers.). 3 äggulor, 3 dol. gräde, 160—180 gr. mjöl, 7 dol. mjölk, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 1/2 msk. smör (30 gr.).

Till laggen: 2 msk. smör (40 gr.).
Till fyllning och glasering: 3 dol. fin sylt (hallon eller äkerbär), 50 gr. florsocker.
Beredning: Äggulorna söndervispas med stålvisp, grädden illäses, och därefter vispas mjölet, som helst bör vara siktadt. Mjölken spådas på, saltet och smöret tillsättes, och smeten får stå 2 tim. att svälla.

En pannkakslagg upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad, och härmed penslas laggen. Smeten omröres väl, och därpå gräddas mycket tunna pannkakor, hvilka bestrykas med varm sylt, afskåras snedt vid bägge ändar, skäres midt itu längs efter, lägges med den runda sidan upp, på plåt, beströrs med florsocker, glaseras i het ugn och serveras upplagda på tårtpapper.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande hushålliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 81. Skulle någon af Iduns läsarinor vilja gifva mig ett råd hur jag bäst skall kunna rengöra mina klädsträck. — Då jag upphänger tvätten på strecket, så blir det alltid en gul rand på plagget. Bör jag lägga ned dem i kittel och koka, eller finnes det något annat sätt som är lämpligare frågor

Ung husmor.
N:r 82. Hur skall jag blifva af med dubbelhaka och för öfrigt fetma i ansiktet?

Mångårig prenumerant.
N:r 83. Skulle någon af Iduns läsarinor vilja upplysa mig hvar en fru med 2 större flickor skulle tillbringa sommaren? Önskemål äro: hel inackordering, enkel men väl-lagd mat och ett sundt landlif, ej något dyrt ställe, har ej råd därtill, enkelt men propert.

Mångårig prenumerant.
N:r 84. Har en liten villa på 3 rum och kök. Hur skall jag ordna, för att få riktigt nätt och treffligt öfverallt, en liten trädgård hör till, hur få rart och vackert där? Frågar rådvill Idun-prenumerant.

N:r 85. Skulle någon af Iduns läsare vilja gifva mig beskrifning på en s. k. gödkur? Är frisk men något mager och skulle så gärna vilja vara vid lite bättre hull. Tacksam för svar är Idunvän.

N:r 86. 2 Göteborgsflickor, som till sommaren ämnar göra en resa till Abisko, beder härmed få några råd och upplysningar för en dylik resa. På hvilka platser bör man stanna under färden? Hur bör hemresan tagas, för att få en annan

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

BEGÄR HÖGSTA MÄRKET:

MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

väg än uppresan? Hur mycket går ungefär en dylik resa till för cirka 2—3 veckor?

N:r 87. Tacksam få beskrifning på huru s. k. »sotare» tillagas, äfvenså »glödhoppor».

Okunnig.
N:r 88. Ung flicka, hvilken gärna vill utbilda sig till massös, undrar om det gifves någon fond eller dylikt till hvilken man skulle kunna vända sig för att erhålla ett lån. Tacksam för upplysningar.
»Intresserad af sjukvård.»

N:r 89. Finnes det ingen fond eller stiftelse, som en själf försörjande kvinna kan vända sig till om ett lån. Har en liten affär, som nu genom de svåra tiderna behöfver ett litet rörelsekapital. Är för gammal att få plats igen.

»Bekymrad 46-åring.»
N:r 90. En bildad flicka, som i flera år haft plats såsom lärarinna i familj, men nu tröttnad därpå och längtar efter själfständig sysselsättning och eget hem frågar om någon af Iduns läsarinor

TRE ORD

SASOL

är

oumbärligt!

Kvinnan som Jungfru, Hustru och Moder. Inb. i klotb. (bokpr. kr. 5:50) säljnu för 1:85. Se annons sid. 312.

Five o'Clock Tea

utmärkt arom
mycket omtyckt
i blickbruk å
1 kg kronor 6=50
1/2 ~ 3=25

Percy F. Luck & Co. H.A.

Bad är hälsa

och blir det i dubbelt måtto om badrummet är monteradt med våra

Förstklassiga moderna

Badapparater.

Erhållas genom alla entreprenörfirmor.

A.-B. Wilh. Sonesson & Co.,
MALMÖ.

Stockholm. — Göteborg. — Köpenhamn.

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & porto-fritt till bostaden!
På begäran och mot insändande af ett 20-öres frimärke erhåller Ni våra provor på garanteradt solida nyheter till dräkter och blusar i taffetas, crêpes, charmeuse, gabardine, solienne, faille, côtelé, voile o. s. v. schweizer-batist 120 cm. bredt från kr. 1.50 pr meter. Särdeles rikhaltigt urval i såväl svart som hvitt och kulört.

Samtidigt rekommendera vi vår nya kollektion af schweizer-broderier, innehållande 70 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det utomordentligt vackra och solida utförandet af våra berömda broderier samt katalog öfver linne och smärre artiklar med äkta schweizer-broderier. Blusar och dräkter till damer, unga flickor och barn finnas i batist, voile, crêpe, organdie, lärt m. m. och i nyaste sidentyger från kr. 2.95. Våra broderade artiklar äro ej sydda, men man kan själf lätt förfärdiga dem efter tillskärningsmönstren.

Begär redan i dag denna innehållrika kollektion, som mot ett 20-öres frimärke skickas Eder franco till benäget påseende.

Schweizer & Co. Luzern, S 3
(Schweiz)
Schweizer-firma — Schweizer-vara.

Trädgårdsbok för barn och ungdom

eller

Sven och Greta som trädgårdsmästare
af **Gustaf Lind.**

Föreståndare för k. landbruksakademiens trädgårdsskola.

Pris häft. 50 öre, inb. i klotband 1 krona.

Utkom April 1915. Omkring 35,000 ex. sålda.

MAGN. BERGVALLS FÖRLAG, STOCKHOLM.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSLAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

kan gifva henne ett råd. Som jag är mycket barnkär, skulle jag helst vilja ha sysselsättning i ett barnhem, men hur få en dylik plats? Skulle själf vilja bilda ett dylikt hem för små fattiga barn, men saknar medel därtill.

»Barnkär.»

N:r 91. Finns någon skicklig specialist i sinnessjukdomar här i Stockholm? Och någon sådan som ger hypnosbehandling? Tacks. för namn och adress å någon eller några är »Olycklig.»

N:r 92. Vill någon af Iduns läsarinor gifva oss adress på ett enkelt, treftigt pensionat beläget vid Malen—Skelderviken eller annan

plats på Västkusten där tillfälle till strandbad finnes. Tacksam för svar blefve »Familj med småbarn.»

N:r 93. Hur skall man kunna vänja barn utaf med att tugga på naglarna? Finnes något tillförlitligt och oskadligt medel mot grått hår? Är ej mer än 34 år, men är redan ganska grå vid tinningarna. Har något försökt härmedlet »Royal Windsor», eller härfärgningskam? Landsortsfru.

N:r 94. Skulle någon af Iduns många läsare vilja skänka några gamla böcker eller tidskrifter åt en obotligt sjuk, hvars enda förströelse är läsning, men som inte har råd att köpa böcker. Min adress är fru

Charlotte Larsson, Rygatan 4, Göteborg.

N:r 95. Ville någon av Iduns läsare vara god säga huru man under sommaren i Sthlm eller annorstades skulle kunna skaffa sig fortsatt utbildning i modellering. Mycket tacksam för råd och upplysning. Intrasserad.

N:r 96. Vi äro två kontorsflickor med begränsade tillgångar som under vår semester 22 juli—6 aug. gärna ville slå oss ner vid Låholm eller kusten däromkring. Kan någon möjligen säga oss om där finns några relativt billiga och bra ställen? Hur ställer det sig på Hven? Vi två.

N:r 97. Finnes något recept till hemfärgning af brunt och rostgult, vackert och hållbart? S—ter.

N:r 98. Hvart bör studentska vända sig för att få upplysning om eventuellt ledigt plats vid kollegium eller departement eller annat statens ämbete, dock ej post eller telegraf? Hvilka förkunskaper behövas, och huru äro dylika platser i allmänhet aflönade? Tacksam för svar till Latinare 1914.

N:r 99. Finnes något bra medel mot öppna porer i ansiktet. Svar till Tacksam.

N:r 100. Ville någon af denna tidnings läsare gifva mig ett godt råd. Jag har en syster 36 år gammal

som en längre tid vistats i England. Återkommen hit visade hon sig vara mycket begifven på att dricka. Hon är frisk för öfrigt och duktig till att arbeta. Hur skall man med små medel få henne bidden? Finnes alkoholisthem för kvinnor och hur ställer sig afgiften? B. K.

N:r 101. Vill någon af Iduns läsekrets lämna upplysning om, hvar det skulle kunna löna sig att starta handelsrörelse i specier? Specierist. (Forts.)

»La Mascotte»
förskönar huden!
Fås öfverallt.

Rekvirera vår katalog å Edition Schotts 20-öres Bibliotek.
Denna katalog upptager c:a 5,000 olika nummer musikaler i vackert utstyrel och godt arrangement, innehållande våra förnämsta kompositörer i mästertlig bearbetning. Operor, Overturer, Potpourrier, Fantasier, Öfversättningar af festerländsk musik, Moderna danser och marscher. J. F. Hallmans Bokhandel. UDDEVALLA.

Gymnastikstänger.
Trapetzer.
Romerska ringar.
Gungor m. m. för hvarje behof.

Begär illustrerad prislista!
TH. P. PÅLSSON, STOCKMOLLAN.
Specialtillverkning af gymn-redskap.

Billigast i Skandinavien köpes
Plymer,
Pleureuser,
Esprits, Paradis,
Boas-Colliers,
Fantasier,
Blommor m. m. hos

Rikstel. **MODEIMPORTEN** Rikstel.
47 25 47 25
Stortorget 3, 1 trappa, Malmö.
(Skandinavien enda specialaffär.)
Begär vår rikt illustrerade katalog som sändes gratis och franko.
Obs! Vid uppgift å referenser sändas varor till påseende utan efterkräf.

Ny fågelbok
av
Bengt Berg!

Sällsynta fåglar
Långnäbban.
Pris 3: 75.

»Man längtar efter mer.»
Prof. Einar Lönnberg i Sv. Dagbl.
»Kan värdigt ställas vid sidan av Tåkern och Stora Karlsö.»
Wald. Swahn i Sthlms Dagbl.

P. A. Norstedt och Söners förlag.

Prof. Dr Ph. C. Hartmanns nya verk:
Hälsa — Könsmoral — Själlsliv.
Ca 300 sidor, tryckt på fint, tjockt papper och rikt illustrerad med anatomiska bilder.
Säljes kort tid för **2 kr. 50 öre.**

De flesta av oss ana icke huru innerligt sammanbundna och av varandra beroende dessa tre ting egentligen äro, och huru absolut all verklig livslycka beror på jämnvikten mellan dessa trenne faktorer. Ett gammalt ordspråk säger: »En sund själ i en frisk kropp», detta är en av livets största sanningar. ty är kroppen frisk och könslivet normalt, kan man vara övertygad om att även själen är så. Därpå beror också all sann och verklig livslycka. Om varje människa lär sig att sköta sin kropp efter hälsans regler, att tillfredsställa sin könsdrift på ett sunt och naturligt sätt, skall världen bliva befriad från de många andligen och kroppsligen defekta individer, som vår tid dessvärre är så rik på. Vi tänka särskilt på de unga. Låt dem icke av ren okunighet övertråda de av naturen en gång föreskrivna lagarna och kanske därigenom ådraga sig sjukdomar o h begär vilka kunna förbittra hela livet för dem. Giv dem i stället tillfälle att erhålla kunskap om de lagar naturen själf har givit om kroppens ans och könsdriftens naturliga tillfredsställande. Boken »Hälsa — Könsmoral — Själlsliv» giver klart och tydligt besked om detta.

Alla böra därför äga denna bok, men särskilt för ungdomen är den oundgänglig.

Bokhandelspriset för Prof. Dr Ph. C. Hartmanns »Hälsa — Könsmoral — Själlsliv» är öfverallt 6 kr., men för att sprida kännedom om detta enastående verk, som för ett budskap med sig till varje ung man och kvinna, hava vi låtit trycka boken i en mycket stor upplaga och se oss därför, genom att sätta vår förtjänst till en ren obetydlighet, i stånd att leverera den till denna tidnings läsare för endast 2 kr. 50 öre + porto. Vi göra Eder dock uppmärksam på, att detta billiga pris blott gäller en kort tid, och att boken sedan endast kan erhållas genom bokhandeln till det ordinära priset 6 kr. Vi råda därför alla till att insända vidstående beställningssedel omedelbart.

- INNEHÅLL:**
1. Inledning.	16. Pollution och menstruation.
2. Människans naturliga bestämelse.	17. Onaturligt tillfredsställande av könsdriften.
3. Kulturens inflytande på människans välbefinnande.	18. Medel till att främja äktenskaplig lycka.
4. Människans naturliga levnadssätt.	19. Havandeskap.
5. Njutande av värme och luft.	20. Födelse och barnsäng.
6. Bostaden.	21. Det späda barnets vård.
7. Rörelsen.	22. Om utvecklingen av de yttre sinnena.
8. Kläderna.	23. Om utvecklingen av de inre sinnena.
9. Hudeas och hårets skötsel.	24. Den högre andeverksamheten.
10. Tändernas vård.	25. Moralisk utbildning.
11. Om badning.	26. Uppfostran.
12. Bädnen och sömnen.	27. Tidsfördriv, nöjen.
13. Näringsmedlen.	28. Disposition för sjukdomar.
14. Avföringen.	29. Avslutning.
15. Könsförhållandet och könsdriftens naturliga tillfredsställande.	30. Intressanta anatomiska bilder.

Svenska Konstförlaget, Malmö.

Den kända författarinnan Mrs E. B. Duffeys berömda verk:
Kvinnan som jungfru, hustru och moder
Skriven av en kvinna om och till kvinnor.
Endast **2 kr. 50 öre.**

Denna bok behandlar också intressantämnesom kvinnans själsliga och kroppsliga ; egendomligheter—hennes företräden och svagheter. Den är skriven av den berömda amerikanska skriftställarinnan, Mrs E. B. Duffey, med utpräglat förstånd och klarhet. Hon begynner med att skildra den förvandling som försiggår med den unga flickan då hon från barn utvecklats till kvinna och fortsätter med att på ett naturligt och enkelt sätt tala om de olika perioder, som varje kvinna må genomgå under sin vandring genom livet. Boken förtäljer oss huru hon bör vara i förhållande till sin förlovade, huru hon bör vara som hustru, hennes rättigheter och plikter som sådan och slutligen hennes uppgift som ung moder. — Boken är med sina 300 sidor ett ansevärt verk, som behandlar det valda ämnet grundligt och i det vi hänvisa läsarna att närmare studera nedansfående innehållsförteckning, råda vi var och en att genast tillförsäkra sig ett exemplar av detta intressanta verk medan det ännu levereras för det billiga priset av endast 2 kr. 50 öre.

Ur innehållsförteckningen:

Två kön.
Kvinnokönets brister och motsvarande företräden.
När skall den unga flickan bliva meddelad vissa saker?
I vilken ålder inträder puberteten?
Fysiska kännetecken på att puberteten närmar sig.
Kärleken i dess första form.
Resultatet av båda könsens oinskränkta umgänge med varandra.
Renhet och sedlighet.
Manligt sällskap.
Ungdomliga tillbedjare.
Renhet i vänskapsförhållandet mellan gossar och flickor.
En ungdomskärlek är ungdomens bästa beskyddare.
Den första kärleken.
Den första kärlekens renhet.
En tidig böjelse förhindrar icke en senare varaktigt kärlek.
När bör en ung flicka gifva sig och med vem?
Lämplig ålder för äktenskaps ingående.
Ett för tidigt äktenskaps befrödliga följder för kvinnan.
Sorgliga följder för mannen.

Det inbördes förhållandet mellan mannens och kvinnans ålder.
Hur kan en flicka skilja mellan en sedlig och en osedlig man?
Anvisning att bedöma en mans sedliga karaktär.
Tiden före och under förlovningen.
Det bästa sätt varpå ett ungt par kan lära känna varandra.
Fördelen av dagligt umgänge mellan båda könen.
Aftonbesök.
Sena aftonbesök.
När kvinnan säger »det första ordet».
Kvinnans utsikter i fråga om förlovning.
Opassande förtrolighet.
Kysen.
Den unga kvinnans ansvar.
Förtrolighet mellan förlovade.
Uppförandet under lång förlovning.
Fördelarna av kort förlovning.
År förlovningen absolut bindande?
Kärlek vid första anblicken.
Annonser eller svar på annonser, genom vilka man söker göra bekantskap med individer av andra könet.
Platonisk vänskap.
Bröllopsresor.
Äktenskapliga rättigheter.

Köpas båda böckerna sändas de portofritt: **IDUN.**

BESTÄLLNINGSSSEDEL
urklippes och insändes till
Svenska Konstförlaget, Malmö.

Undertecknad önskar sig tillsänd mot postförskott:
.....exemplar av Prof. Dr Ph. C. Hartmanns nya verk »Hälsa — Könsmoral — Själlsliv» till det nedsatta priset 2 kr. 50 öre + porto.
.....ex. av Mrs E. B. Duffeys berömda verk »Kvinnan som jungfru, hustru och moder» till det nedsatta priset 2 kr. 50 öre + porto.

Namn:
Adress:
Skriv namn och adress tydligt!

LEDIGA PLATSER

ANSPRÅKSLÖS, BILDAD, KUNNIG, djurvänlig flicka, villig att utföra en jungfrus sysslor, erhåller plats på landet i tjänstemannafamilj, 2 pers., den 15 maj 1916. Sv. till »Familjemedlem A. M.», Iduns exp.

LÄRARINNA som genomgått 8 kl. lärov., språkkunnig o. musikalisk, önskas till hösten för 2 flickor 9 å 8 år, på landet. Reflekterande torde sända betyg o. foto till C. Sparre, Torpa, Långhem.

FLICKA, FRISK och hurtig, ej för ung, sökes till 2 pers. hushåll i medio af maj, eller snarast möjligt. Kunnig i matl., bakn. o. s. v. Sv. med betyg eller rek. samt foto o. lönepr. till »Fru A. B.», Iduns exp.

FÖR EN PALITLIG, sykkunnig och husligt intresserad flicka är plats nu genast ledig för innevarande sommar i prästgård på landet. Svar till fru Maria Ahlén, Bäreberg.

ENSAMJUNGFRU eller enkl. bättre fl. som vill åtaga sig en dyliks göromål erh. gen. plats. Sv. till »25-30 kr.», Allm. Tidn.-kont., Sthlm.

PÅ GRUND AF SJKDOMSFALL finnes genast plats i godt hem för en ung, anspråkslös flicka, villig att tillsammans med frun sköta en mindre affär samt dessutom deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Jungfru finnes. — Svar, helst med foto och uppgift om ref. märkt »Tjänstemannafamilj», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, ordentlig, villig, frisk, e-håller plats i godt hem på Djurholm att hjälpa till med inomhus förekommande göromål samt delvis med barnen. Sommaren i skär-gården. Närmare Rikstel. Djurholm 93, helst 9-12.

NU GENAST FÅR EN ENKEL och ordentlig flicka bra plats vid Solsidan, Saltsjöbaden. Skall vara kunnig i alla i ett hem förek. göromål; kunskap i matlagning och bakning önskvärd men ej nödvändig. Eget rum. Svar till »Familjemedlem» adr. Fru Anna Halldén, Döbelnsgatan n:r 16B, Stockholm.

ORDENTLIG, pålitlig och barnkär flicka från godt hem, kunnig i enkel matlagning, får plats i 3 pers. hush. Svar till »A. B.», Kungsör p. r.

Anspråkslös flicka, som genomgått några klasser i läroverk eller med vanlig folkskolebildning och som är från enkelt hem erhåller lätt plats att sköta och tillse 6-årig gosse. Rekommendationer från förut innehafv. plats fordras. Sykkunnig har företräde. Den sökande måste ha godt lynne samt ej ha anspråk på nöjen. Alder 20-30 år. Platsen tillträdes omkr. 1:sta juni. Sv. med foto samt löneanspråk sändas till »Sommaren 1916», Iduns exp.

Enkel, bättre flicka som är kunnig i matlagning och inomhus förefallande göromål med hjälp till grofsysslor får plats i 2 personers hushåll i Stockholm. Sv. med uppgift om ålder m. m. till »Förmanlig plats», torde insändas till Allmänna Tidningskontoret Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Elever i Gobelinväfnad emottages hos A. meli Fjæstad, Arvika, Racksta.

För enkel och snäll flicka villig att följa med till landet, finnes plats i Örebro, att hjälpa till med 4 små barn och deltaga i hemmets göromål. Svar till »Barnkär», S. Gumelii Annonseb., Sthlm, f. v. b.

Husmodersbefattningen vid Kalmars läns sanatorium i Målilla är ledig den 1 nästkommande Juni; och äga kompetenta sökande att med bifogande af vederbörliga betyg insända sina ansökningar till sanatoriets direktions för den 15 instundande maj. Målilla den 26 april 1916. DIREKTIONEN.

Befattningen som operationssköterska vid Gellivare lasarett kungöres härmed till ansökan ledig. Löneförmaner 700.— kr. pr år jämte fritt vivre, ett årligt pensionsbidrag af 25.— kr. samt två ålderstillägg å 100.— kr. efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring vid lasarettet. Ansökan med betygsskrifter insändes före den 15 maj till Lasarettsläkaren, Gellivare.

Kvinnlig arbetskraft inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni **erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.** En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

Anspråkslös Hushållsfröken,

kompetent att åtaga sig köket i 12 pers. hushåll, får plats nu genast. Sv. m. lönepr. bet. o. foto sändes till domprostinnan Norberg, Strängnäs.

Bättre flicka

som vill och kan åtaga sig en jungfrus göromål får plats den 15 maj i liten familj på landet 3 km. från stad. Skall vara kunnig i matlagning, bakning och hvad som i öfrigt hör till ett ordentligt hems skötande. Lön 25.— pr mån. Egenhändig svar med rekommendationer och helst foto. till »Plats 15 maj», under adress S. Gumelii Annonseb., Stockholm f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA önskar sommarkondition. Van undervisa i förb. skolans kurser. Sv. till »Kindergarten-lärarinna 1916», Iduns exp. f. v. b.

LANDTRUKAREDOTTER önskar pl. som ensamjungfru i liten, vänlig familj. Har ej förut innehafv. plats, men genomgått folkhögskola och hushållskurs. Svar till »Familjemedlem 20 år, Dingelvik p. r.

TILL BADORT önskar musikalisk prästdotter medfölja familj eller äldre dam som hjälp och sällskap. Sv. till »Sommaren 1916», Iduns exp.

SYPLATS med stöd önskas. 7-årigt betyg från fin familj. Svar till »Medelålder», Allm. Tidn.-kontoret, Stockholm.

24-ÅRIG BARNSKÖTERSKA önskar plats på barnehem eller barnkrubba (helst för späda barn). Svar inom 5 dagar till »Barnkär», Iduns exp.

21-ÅRIG LANDTRUKAREDOTTER önskar plats i prästfamilj eller i större gård, att under husmoders ledning lära och hjälpa till i hushållet. Van vid husliga göromål. Svar med upplysningar till »Familjemedlem», Estlöt Gärd, Lystberga.

BILDAD, ENKEL, ej ung flicka, med goda betyg önskar plats som husföreståndarinna hos tjänsteman eller i familj. Svar inom 8 dagar till »Samvetsgrann», Iduns exp. f. v. b.

PLATS ÖNSKAR bildad, enkel, medelålders flicka att som hjälp och sällskap medfölja äldre dam eller herre till badort. Svar inom 8 dagar till »Fritt vivre», Iduns exp.

LÄRARINNA önskar plats i familj som sällskap och hjälp i början på juli mån., helst hos äldre familj i närheten af Sthlm. Lön önskas. Svar till »Godt humör», Iduns exp.

25-ÅRIG SJKSKÖTERSKA med goda betyg och rek., enkel och pålitlig, önskar i början af juli plats. Ville helst sköta någon äldre person i ett godt hem, och om tid gifves villig att hjälpa till med öfriga i ett hem förek. göromål. Sökande är mycket hemkär och fäster mindre afseende vid lön, mera vid ett godt bemötande. Svar emotes tacksamt af »Omnesidig trefnad», Iduns exp. f. v. b.

21 ÅRS BÄTTRE FLICKA, enkel, pålitlig o. barnkär, önskar plats. Betyg finnes. Svar emotes till »Villig familjemedlem», Halsberg p. r.

SOM HUSHÅLLSFRÖKEN eller att förestå ett mindre hem önskar 32-årig flicka plats. Kunnig och erfaren i alla inom ett ett hem förek. göromål, äfven trädgårdsskötsel. Svar till »Midten eller slutet af maj», S. Gumelii Annonseb., Sthlm, f. v. b.

LÄRARINNA vid elementarskolan önskar plats under sommaren. Svar till »Undervisningsvan», Sv. Telegrambyråns Ann.-afd., Helsingborg.

UNG STUDENTSKA önskar under sommarmånaderna plats i familj att läsa med barn. Svar till »Latinare», Nordiska Annonseb., Göteborg.

LANDTRUKAREDOTTER i 30-årsåldern med någon vana i husliga arbeten, önskar plats nu i maj, i prästfamilj eller annan bättre familj, i Stockholm eller trakten däromkring, för att deltaga i alla i ett hus förekommande göromål. Vid lön fästes intet afseende. Sv. t. »Landbrukaredotter», Iduns exp. f. v. b.

Flicka af god familj, van vid landthushåll, önskar ju för dess bättre plats å landtegendom som husmoders verkliga hjälp — gärna tillsyn af barn. Någon lön önskvärd. Svar till »Glad och pålitlig» under adress S. Gumelii Annonseb., Stockholm, f. v. b.

18-års flicka

som genomgått 8-klassigt elementarläroverk, önskar under sommarmånaderna vistas i bättre familj på landet eller vid badort för att handleda en å två skolflickor, som behöfva förkofra sig i något läsämne. Svar adresseras till »Rut», Svenska Telegramb. Annonsafd., Göteborg.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

Föräldralös, 19-årig flicka, som genomgått några klasser i elementarskola och under de 2 sista åren innehafv. och fortfarande innehar plats att gå frun till handa i bättre hem på landet, önskar göra ombyte mot liknande plats i godt, väl ordnad stads- eller landthem. Är huslig och pliktrogen, van vid arbete och ordning och kan förete goda betyg. Äfven om någon liten lön önskas, fästes större afseende vid ett godt bemötande. Tillträde efter öfverenskommelse. Benäget svar torde adresseras till »Förmyndare», Länstidningens exp., Nyköping.

Flicka

17 år, som inom kort genomgått 8-kl. läroverk med goda betyg, är kunnig i maskinskrifn. samt van vid undervisn., önskar plats i bättre fam. för att läsa med barn samt gå frun tillhanda. Någon liten lön önskas, men event. mot fritt vivre. Svar till »15:de juni 1916», Iduns exp.

Ung lärarinna

önskar under ferierna 10 juni-1 sept. plats i familj såsom husmoders verkliga hjälp eller läsa med nybörjare. Sv. t. »Familjemedlem», Sösdala, p. r.

Medelålders husmor

praktisk, erfaren i ett hems alla göromål, matl. m. m., önskar plats som husföreståndarinna i Stockholm eller dess närhet. Sv. till »Samvetsgrann», Iduns exp., Stockholm.

INACKORDERINGAR.

2 å 3 GOSSAR, som önska ingå i elementarlärov. lägre kl., få helinack. o. underv. tillsammans med egen son under sommarferierna. Svar till Hedlund, Ingelstad.

UNG TYSK FLICKA af god familj i Dresden, som i och för specialstudier ämnar vistas i Stockholm ett år eller mera, önskar inack. i god familj i utbyte mot inack. af samma familjs dotter i hennes hem. Man hänvarde sig till Allm. Tel. 468, Djurholm.

GODA HEM PÅ LANDET, som för sommaren önska mottaga inack., torde anmäla detta å Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm, Etabl. 1887.

INACKORDERING. God och billig inackordering erhålles från 1:sta juni vid det vackert belägna Insjö Hotell. Svar emotes tacksamt af

Inackordering för ung elementarbildad flicka sökes på herrgård på landet (helst i Uppland) för att lära sig deltaga i alla husliga sysslor, betraktas som familjemedlem samt deltaga i familjens umgänge. Svar med prisuppgift till »18 år», Gefle p. r.

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

Stockholms omgifningar:

VID MÄLAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Skåne:

LUDVIGSBORGS PENSIONAT. Härligt läge i skogrik trakt, nära Ringsjön, rekommenderas. Tel. Hör 58 B. Emilia Paulsson.

Dalarna:

TURISTHOTELLET I GRANGÅRDE i Södra Dalarna mottager gäster. Härligt läge, vackra omgifningar med promenader. (Erkändt godt bord) moderata priser. Vidare i Svenska Turistföreningen. Riks 13, Grangårde.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hembesök i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

Husmödrar som önska sälja

Matvaror, Bär, Konserver, Fruktar, alla slags Väfnader, Handarbeten m. m. torde anmäla detta till vår Byrå, som åtager sig alla slags försäljningar mellan hem i landsorten och Stockholm. **Husmödrarnas Centralförmedling,** Jakobsbgatan 20, Stockholm. R. T. 12834. A. T. 2313. 10-5.

En omkring 11 års pojke

som för undervisningsvan kandidat från 15 maj-20 augusti vill läsa in till 2:dra klass i statens läroverk, erhåller inackordering som kamrat till egen son. Svar för närmare uppgörelse till Torps Gärd, Öved. Tel. 33 a, Sjöbo.

Inackordering på landet.

Å landtegendom i särdeles naturskön trakt af N. Småland, 210 m. ö. h. vid skog och sjö, erbjudes inackordering på längre och kortare tid. 1 1/4 mil från Mullsjö järnvägsstation. 1/2 mil från post- och telefonstation. Godt bord. Soliga rum. Jakt och fiske. Badhus finnes. Tillfälle att tala tyska. Ankefru BERTA KITTEL. L:a Tolabo, Bottnaryd.

Sjukhemmet Johannero

beläget invid Göteborg, mottager för behandling nervsjuka och andra invärtes sjuka hvilka önska vårdas å lugn och behaglig trakt på landet. Läkarevården bestrides af Doktor Hjort af Ornäs, Göteborg, som äfven lämnar närmare upplysningar. Rikstel. 185.

MARIA THUNQVIST
Exam. sjuksköterska.

Babylådan
Inneh. fullständig utstyrel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalitet, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på monter. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Son, Rikstel. 815. MALMO

CLOETTAS GULD-CACAO
I vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Chesebroughs
Capsicum Vaseline
reumatism
Säkraste, billigaste och behagligaste botemedlet är ingnidning med
CHESEBROUGHS Capsicum Vaseline
Osvikligt äfven mot smärtor i bröstet och magkramp; stillar tand- och nervvärk samt är utmärkt mot gikt.
Säljes endast i tuber å 50 öre och 1 krona.
OBS! "Chesebroughs Vaseline" är den enda äkta Vaseline som finnes, hvarför noga torde tillses, att den köpta varan bär namnet:
Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York
Filial i London: 42 Holborn Viaduct.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.
Dr Heilmans
ELBCTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSVJKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungsporsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. *Kanten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästern Samuelsgatan 70.

Med. Dr E. Kleens
(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. *Nr 37 Mästern Samuelsgatan, 2 tr. upp.* Prospekt begäres städes under adress *Engelbrektsgatan 43 B, II.*
Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MESSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Kungsgatan 40, Göteborg.
Förmligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre förkunskap.
Sommarkurs Handelskurs Gymnasialkurs
10/6-10/9 10/9-10/12 10/12-10/15
Begär prospekt!

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräckar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.- + porto. **Franska Parfymmagasinet**
Drottninggatan 21, Stockholm. H. H. Flev

Afmagringsvälv,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4:50 + porto. Förs. disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör.
21 Drottninggatan 21.
VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
• **ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.** •
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS' EFTF., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Turkiska badet
i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före kl. 12 kr. 1,50, efter kl. 12 kr. 1,75.

Till vårtoiletten
hör en vacker hy, välvårdadt hår. Händer, tänder och fötter i bästa kondition. Örtbad m. m. En elegant bok med råd och recept säljes så långt förrådet räcker för 1 kr. + porto. Bokläspris 2 kr. Skrif i dag! Fru Anna Nordströms salong för skönhetsvård, G. G. f. l. e.

"FINN'S"
Hårvatten
det yppersta för håret.
Befriar från mjäll och klåda hindrar hårfall.
Erhålls till 2 kr. från
Finn, Ljungby I.

Tvätt!
Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklasligt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Stryklinträttning** till ett pris af 35 öre pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.
Allm. 93 44. Riks 38 15.

S:ta Birgitta-Skolan
Regeringsg. 19—21. Stockholm.
RIKS TEL. 141 08. ALLM. TEL. 51 90.
Undervisning i Klädsömnad, Fransk llnnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetssöm, och Filet ancien, monteringar m. m. Föreläsningar: Comtesse G. o. Fröken Elisabeth Thorman. OBS! Samma lärarinnor som föregående år. Betyg efter genomgången kurs. Prosp. på begäran.
Specialité: Handsydd franska underkläder o. bebéutstyrslar. Anmälningar dagl. 10—5. Försäljning af: Textilarbeten, äkta Spetsar, Broderier, Barnkläder, Linne- och barnkläderutstyrslar, Käth. Kruse-dockor. OBS! Ej att förväxla med annan skola med liknande namn.
Emmy Kylander,
elev af Worth o. Bernard, Paris.

Vid Skogsbo Hushållsskola, Leksand,
börjar den 15 sept. 1916 ny kurs för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar: finare och enklare matlagning, klädsömnad och väfning samt bokhålleri, födoämneslära och främmande språk. Pris 900 kr. Upplysningar lämnas och anmälningar mottagas af
Gertrud Walin, Signe Philip, Leksand.

Fröbelinstitutet i Norrköping
Utbildningskurser:
A. för kindergården. B. för uppfostrinnekallet i allmänhet.
C. för späda barns vård.
Prospekt erhålles mot porto. **Ellen och Maria Moberg.**

Åsgårds skolkoloni i Jämtland,
under Läroverksöfverstyrelsens inseeende stående 6-klassig praktisk real skola för värtardade gossar, börjar sitt 11 arbetsår fredagen den 14 Juli.
Anmälningstiden utgår 15 Juni.
Obs! Gossar, som reageras från annat läroverk eller erhållit lägre betyg än godkänd i uppförande, mottagas på inga villkor.
Prospekt och upplysningar från grefve **Robert Mörner,** koloniens styrelse, Birka, Tång.

Värmlands Eda bad- och vattenkuranstalt
m. järnkälla, belägen i en synnerligen naturskön, torr och sund trakt. Post- och järnvägsstation Charlottenberg, 9 tim. järnvägsresa fr. Sthlm., 8 tim. fr. Göteborg — direkt vagn. Säsong 10/6—20/8. Utm. bad ss. Nauheimer m. flytande kolsyra, gytte- o. tvåmassage samt tallbarrsbad. Fullst. kallvattenkur, sol- och strandbad. Massage, gymnastik och helhetsbehandling. I skickligt bord, äfven vegetariskt. Goda bådard. Läkare dr Julia Kinberg, Stockholm, Gymnastikdirektör Elsa Bergschöld, Verkst. direktör Doktorinnan Gerda Grill.
Obs! Lungsotspatienter mottagas icke.

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Pesten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf:** Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg:** Falkenbergs-Posten.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn:** Ansgariiposten.
- Laholm:** Sydhalland.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå:** Skelleftebladet.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** nelsingen.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotläningen.
- Vänersborg:** Ellsbs Läns Annonssblad.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsnosten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands Tidning.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

Bränslebesparing!
Köp **Äggbriketter** à Kr. 4.75 pr hl. passande för kokspisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks- och Allm. Telefon Namnrad "LUNDSTRÖMS"

VÅRA SMÅ "SLITVARGAR"
behöfva nya kläder nu till sommaren!
PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BÄRNGARDEROBEN"
Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande.
Prenumeration verkställs å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för 3/4 år Kr. 2: 40, halfår 1: 60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till
Iduns Expedition, Stockholm.

Birgitta-Skolan
Beridarebansgatan 17, STOCKHOLM
Utbildningskurser i klädsömnad, barnkläder, llnnesöm, konstbroderi m. m. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter genomgången fullständig kurs. Anmälningar mottagas dagligen. Prospekt på begäran.
Elisabeth M. Glantzberg.
Telefoner: Allm. 41 48. Riks Norr 898.

Lektioner i Llnnesömnad,
(äfven blusar, underkjolar, skjorter, barnkläder.)
Elever mottagas dagligen 10 jan.—10 juni, 15 sept.—15 dec.
Eva Egnér. Karin Egnér.
B. T. 35 30. Sibylliegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Nobynäs Hushållsskola.
Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs he reård, härligt och hälsosamt läge på småländska högländet. Grundlig hushålls-, slöjd- och språkundervisning meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem.
Sommarkurs, (marlagning, bakning och konserv-ring) från den 20 maj till den 1 augusti. Vidare meddelar föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnarvd. Rikstelefon 5.

Husvarna Symaskiner
—svenskt fabrikat—
äro en ovärderlig hjälp i hvarje svenskt hem. Betala sig själfva på kort tid.
Obs! Förmånliga betalningsvilkor.

Hattspån
finnes åter till salu hos
LINA IANSSON, Uppered.

KVINNAN
som Jungfru, Hustru o. Moder
(Vad varje kvinna bör veta.)
Av den världsberömda, amerikanska författarinnan mrs E. B. Duffey. Skrivet aven kvinna om och till kvinnor. Inneh. ca 300 storsidor, 460 avd., in b. i eleg. klotband med guldtryck. Bokläspris 5:50. Ett begränsat antal ex. exp. nu av oss för det nedsatta, billiga priset endast kr. 1:85 pr inbundet ex.

"Almanack för alla"
är ett helt konversationslexikon i fickformat (17 x 11 cm.). Innehåller en otrolig mängd lätt överskådliga upplysningar om hela världen. Inb. i 4 eleg. praktband med guldtryck, inneh. ca 1,000 sid., ett par hundra illustr. färgtrycksplanscher, anteckningsbok och 8 fack för sedlar, värdehandlingar och blyertspenna.
Bokläspris 6:75. Vårt realisationspris pr sats = 4 band, är nu endast 1:95. Order för 5 kr. expedieras fraktfritt. Rekvireras (hållst på brevkort) mot postförskott direkt från
Bokexpeditionen, Hofmantorp 11.
Idun utgifves denna vecka i A och B.

Det bästa hvetemjölet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walskvarn